

Yeni texnoloji maşınlar kompleksinin yaradılmasının vaxtı çatıb

SƏH. 2 | LAYİHƏ

Hökumət-vətəndaş münasibətlərində məmnunluğun açarı

SƏH. 3 | VERGİ

İqtisadi qüdrətimiz naminə!

www.iktisadiyyat.com

№ 31 (824)
8 - 14 Avqust
2014-cü il

TİSADİYYAT

Heftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

...Azərbaycan əsgərinin vətənpərvərlik hissləri çox yüksəkdir, möhkəmdir

Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Ağdamdakı "N" sayılı hərbi hissədə

Avqustun 6-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Ağdam və Bərdə rayonlarında səfər də olmuşdur.

Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev əvvəlcə Ağdamdakı "N" sayılı hərbi hissəyə gəlmişdir.

Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə məlumat vermişdir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı:

- Bu gün təmas xəttində vəziyyətlə tanış oluruq. Müdafiə Nazirliyi müntəzəm olaraq operativ məlumat

verir. Vəziyyət tam nəzarət altındadır. Bizim mövqelərimiz möhkəmdir, güclüdür və təmas xəttində Azərbaycan ordusu tam üstünlüyü əldə edib.

Azərbaycan ordusunun peşəkarlığı, döyüş qabiliyyəti artır,

Azərbaycan əsgər, gizir və zabitləri Vətənə layiqətlə xidmət edirlər, öz Vətəninə sadıqdırlar. Bizim bütün hərbi hissələrimizdə, xüsusilə ön cəbhədə yerləşən hərbi hissələrdə ruh yüksəkliyi var və Azərbaycan əsgərinin vətənpərvərlik

hissləri çox yüksəkdir, möhkəmdir. Biz bundan sonra da öz döyüş potensialımızı artıracağıq. Hazırda Azərbaycan ordusunun maddi-texniki təchizatı ən yüksək səviyyədədir. Son vaxtlar əldə etdiyimiz silah, texnika deməyə əsas verir ki, biz istənilən vəzifəni icra edə bilərik.

Son vaxtlar həm Azərbaycanda müasir silah və texnika istehsal olunur, eyni zamanda, xarici mənbələrdən aldığımız avadanlıq, texnika, silah-sursat ən müasir standartlara cavab verir. Hava hücumuna qarşı ən müasir qurğular əldə edilmişdir. Ordumuzda ən güclü artilleriya qurğuları vardır. Böyük dəqiqliyə və çox böyük dağıdıcı qüvvəyə malik olan raket sistemləri, döyüş və nəqliyyat helikopterləri, döyüş təyyarələri, zirehli texnika, tanklar – bütün bunlar bu gün Azərbaycan ordusunun potensialını təşkil edən amillərdir. Bu gün Azərbaycan ordusu Dağlıq Qarabağdakı istənilən obyektə məhv edə bilər. Bunu biz də bilirik,

Azərbaycan xalqı da, düşmən də bilməlidir. Bu gün ancaq Azərbaycan dövlətinin siyasəti sayəsində bölgədə sabitlik hələ ki, təmin edilmişdir. Azərbaycan sabitləşdirici ölkədir. Biz bu gün öz imkanlarımızı artıraraq daha da güclü orduya malik oluruq və bu ordu istənilən vaxtda, istənilən vəzifəni icra edə bilər.

Bu gün təmas xəttində olarkən son günlər ərzində baş vermiş hadisələri də yada salırıq. Düşmən, erməni işğalçı qüvvələri bir həftə bundan əvvəl qorxaqcasına, namərdcəsinə gecə vaxtı bizim bölgələrimizə hücum etmişlər. Biz itki vermişik, əsgərlərimiz şəhid olmuşlar. Allah bütün şəhidlərə rəhmət eləsin, onların ailələrinə, yaxınlarına səbir versin. Ancaq, eyni zamanda, düşmən layiqli cavab aldı. Həmişə olduğu kimi, erməni tərəfi öz itkilərini gizlədir. Ancaq biz bilirik ki, onlarla işğalçı məhv edilmişdir və bu əməliyyatlarda xüsusi rəşadət, cəsəret, peşəkarlıq göstərən əsgər, gizir və zabitlər bu gün

bu masa arxasında əyləşmişlər. Mən onları təltif etmişəm. Göstərdiyiniz cəsəretə görə, peşəkarlığa görə sizə Azərbaycan xalqı adından öz minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm və əminəm ki, bundan sonra da bütün döyüş tapşırıqlarını layiqətlə icra edəcəksiniz.

Bu gün düşmən panikadadır, isterikadadır. Biz bunu bilirik. Bizim kifayət qədər imkanlarımız var ki, qarşı tərəfdə nələrsə baş verdiyini bilək. Biz tam şəkildə hərbi və mənəvi üstünlüyü əldə etmişik. Biz öz torpağımızda qaldıq. Bir həftə bundan əvvəl həlak olmuş şəhidlərimiz öz torpağında şəhid olmuşlar. Sual olunur: erməni əsgərinin - işğalçı qüvvələrin əsgərinin Ağdam ərazisində nə işi var? Bu gün Ermənistanın faşist rəhbərliyi, hərbi xunta öz ölkəsini uçuruma aparır. Onlar bizim torpaqlarımızı işğal ediblər, eyni zamanda, bütün Ermənistanı işğal ediblər. Erməni xalqı kriminal, korrupsioner rəhbərlikdən öz canını qurtarmalıdır.

SƏH. 2

Bioloji Təbabət Klinikası Almaniya - Azərbaycan

Üstünlükləri:

- Özünüberpa və müdafiə mexanizmlərinin pozulmuş funksiyalarının bərpası
- Xəstəliyin deyil xəstənin müalicəsi
- Yalnız təbii tərkibli potensiyalaşdırılmış dərman preparatlarından istifadə

MÜAYİNƏLƏR:

- Avtomatlaşdırılmış müasir laboratoriya vasitəsilə biokimyəvi, hematoloji, kliniki analizlər
- Çoxfunksiyalı, məsafədən idarə olunan rəqəmsal rentgen vasitəsilə onurğa, sümük- oynaq xəstəliklərinin müayinəsi
- Qaranlıq sahəli mikroskop vasitəsilə qanın funksional və keyfiyyət analizi
- 4D rejimli USM aparatı vasitəsilə ginekoloji, baş- beyin və qarın boşluğunun müayinəsi
- KT (kompüter tomografiya)
- İkienerjili-rentgenoloji densitometr vasitəsilə sümük-oynaq xəstəliklərinin müayinəsi (osteoporozun erkən aşkarlanması)
- Videoendoskopiya (bronxoskopiya, qastroskopiya, kolonoskopiya, kolposkopiya)
- AFGEN Genetik diaqnostika mərkəzi (Türkiyənin Ege Universitetinin professoru Afiq bərdəlinin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərən müasir laboratoriyada bütün növ genetik xəstəliklərin dəqiq analizləri aparılır)
- BRD (biorezonans diaqnostika)- vasitəsilə virus və qurd xəstəliklərinin müayinəsi və müalicəsi
- EEQ -beyin hüceyrələrinin aktivliyi öyrənilir
- PZR laboratoriya aparatı vasitəsilə dəqiq və keyfiyyətli analizlər
- Elektromiografiya – periferik sinir sistemi xəstəliklərinin diaqnostikasi və oxşar xəstəliklərlə differensial diaqnostikasi aparılır.

MÜALİCƏLƏR:

- Plazmaferez
- Homeosiniatriya
- Ozonoterapiya
- Hidrokolonoterapiya
- Drenaj terapiya
- İynəbatırma (akupunktura)
- Tibbi kosmetologiya
- Şərq təbabəti ilə müasir təbabətin sintezi Biopunktura
- Osteopatiya
- Manual terapiya
- Autohemoterapiya
- Hirudoterapiya

Müasir apparatura ilə təchiz olunmuş müasir fizioterapiya şöbəsində ESWT, WINPLATE, Lazer, Maqnit aparatlarıyla elektroterapiya, Reabilitasiya, Massaj, Kinezioterapiya müalicələri aparılır.

"BiolojiTababat" klinikası
Ünvan: 3-cü mkr. Cavadxan küç., 24
("Memar Əcəmi" metro stansiyasının yaxınlığı)
Telefon: (012) / (070) **430 89 89**
(050) / (055)
e-mail: bioklinik@biolojibababat.az

Əmanətlərin Sığortalananması Fondu 2014-cü ilin II rübünün nəticələrini açıqladı

Fondan verilən məlumata görə, 2014-cü ilin II rübündə fiziki şəxslərin cəmi əmanətləri (6 335 mlrd. manat) ümumi əmanətlərin (maliyyə sektoru istisna olmaqla) 66%-ni təşkil etmişdir.

II rübdə fiziki şəxslərin cəmi əmanətlərinin (6,3 mlrd. manat) 45,2%-ni (2,87 mlrd. manat) qorunmayan əmanətlər, 54,8%-ni (3,47 mlrd. manat) isə qorunan əmanətlər təşkil etmişdir. Halbuki, 2013-cü ilin II rübündə fiziki şəxslərin cəmi əmanətlərinin (5,6 mlrd. manat) 33%-ni (1,85 mlrd. manat) qorunmayan əmanətlər, 67%-ni (3,77 mlrd. manat) isə qorunan əmanətlər təşkil etmişdi.

Kompensasiya olunan əmanətlər 1 931 mlrd. manat olmuşdur ki,

bu da qorunan əmanətlərin 55,0%-ni təşkil edir.

Qorunan əmanətlərin 62%-i manatın, 34%-i ABŞ dollarının və 4%-i avronun payına düşür.

Üzv banklar tərəfindən 6 073 126 əmanətçiyə xidmət göstərilir ki, onların da 5 504 255 nəfəri (91%) qorunan əmanətçidir.

Hazırda Fondun sığorta ehtiyatları 84,3 mlrd. manat təşkil edir.

Fondun sərbəst vəsaitlərinin idarə edilməsi Fondun investisiya siyasətinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Manatda olan vəsaitlər 69,53 mlrd. manat məbləğində dövlət qiymətli kağızlarında yerləşdirilmiş və orta hesabla illik gəlirlilik 4,34 % təşkil etmişdir. Fondun

5,0 mln. avro vəsaiti isə "Deutsche Asset & Wealth Management International" şirkəti vasitəsi ilə idarə olunur.

Fondun iştirakçısı olan bankların sayı 42-dir.

Əmanətlərin Sığortalananması Fondu tərəfindən, 19 may 2014-cü il tarixindən etibarən üzv banklarda yerləşdirilən qorunan əmanətlər üzrə faiz dərəcəsinin yuxarı həddi 10 faizdən 9 faizə endirilib və bu tarixdən üzv banklarda illik 9 faizdən yuxarı faiz dərəcəsi ilə yerləşdirilən əmanətlər qorunmayan əmanət hesab edilir.

Sığorta hadisəsi baş verərsə, qorunan əmanətçinin qorunan əmanətinə hər bir sığorta hadisəsinə görə (hər banka görə) ödənilməli olan kompensasiya məbləği 30 000 manat təşkil edir.

VERGİ

Vergi əməkdaşları imtahan verdilər

SƏH. 3

BİZNES

Роль и значение PR в страховом бизнесе

SƏH. 4

...Azərbaycan əsgərinin vətənpərvərlik hissləri çox yüksəkdir, möhkəmdir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Əks təqdirdə Ermənistanı böyük fəlakətlər gözləyir. Əgər Ermənistan faşist dövləti öz cirk amallarından əl çəkərsə, erməni dövlətinin mövcudluğu sual altına düşə bilər.

Bu gün biz yaxşı bilirik ki, Ermənistan dövləti tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaranıbdır. İrəvan xanlığı, Zəngəzur, Göyçə mahalı bizim tarixi torpağımızdır. Biz azərbaycanlılar o torpaqlara qayıtmalıyıq və qayıdacağıq. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməliyik. Dağlıq Qarabağ əzəli Azərbaycan torpağıdır. Həmişə belə olub, bu gün də belədir, sabah da belə olacaq. Sadəcə olaraq, 1990-cı illərin əvvəllərində baş vermiş hadisələr nəticəsində müvəqqəti olaraq torpaqlarımız işğal altına düşmüşdür. Ancaq biz öz suverenliyimizi bərpa edəcəyik. Bütün işğal edilmiş torpaqlarda, o cümlədən Şuşada, Xankəndidə Azərbaycan bayrağı qaldırılacaqdır. Bu, bizim məqsədimizdir. Bu məqsədə doğru gedirik və biz bu məqsədə çatmaq üçün daha da güclü ordu yaratmalıyıq.

Bu gün ölkəmizin iqtisadi, siyasi potensialı Ermənistanın qat-qat artıqdır, üstündür. Son illər ordu quruculuğu sahəsində görülən işlər nəticəsində biz hərbi üstünlüyü də əldə etmişik və öz potensialımızı getdikcə daha da artıracağıq. Münaqişənin həlli yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində mümkündür.

vətəndaş həmişəlik tərək edirdi. Ancaq son günlər ərzində bu köç daha da güclü olmuşdur. Yəni onlar bizdən qorxurlar, panikadadırlar. Özləri etiraf edirlər ki, xarici yardım olmadan Ermənistanın müstəqilliyini saxlaya bilməzlər. Açıq şəkildə etiraf edirlər ki, xarici qüvvələrə güvənirlər. Biz isə öz xalqımıza, öz gücümüzə güvənirik. Biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik və etməliyik. Azərbaycan xalqı öz ordu-suna sevir, ona inanır, güvənir. Siz ordumuzun inkişafında böyük xidmətlər göstərmişsiniz. Bizim, əlbəttə, bütün hərbi hissələrimizdə xidmət edən əsgər, gizir və zabitlər çox böyük qiymətə layiqdirlər. Ancaq sizin əməliyyatlarımızın, xüsusi təyinatlı bölmələrdə xidmət edən əsgər və zabitlərimizin xüsusi xidməti vardır. Siz hər an öz həyatınızı risk altına salırsınız, böyük qəhrəmanlıq göstərirsiniz. Mən bunu yüksək qiymətləndirirəm və istəyirəm Azərbaycan xalqı da bilsin ki, bizim necə gözəl döyüşçülərimiz, qəhrəmanlarımız var.

Sizin gələcək fəaliyyətiniz uğurlu olacaqdır. Bizim işimiz haqq işidir. Biz öz torpağımızda yaşayırıq. Bura Azərbaycan torpağıdır. Buradan bir neçə kilometr məsafədə yerləşən Ağdam şəhəri də Azərbaycan torpağıdır, Xankəndi də, Şuşa da, bütün digər işğal edilmiş torpaqlar da. Ağdam şəhərinin erməni quldurları, vəhşiləri yerlə-yeksan edirlər. Buradan Ağdam şəhərinin qalıqları açıq-aydın görünür. İki binadan başqa bütün binalar dağıdılıb. Biz Ağdam şəhərinin bərpa edəcəyik. İşğal edilmiş, dağılmış bütün şəhərləri bərpa edəcəyik. Biz o torpaqlara qayıdacağıq, biz bu fikirlə yaşayırıq və yaşayacağıq. Münaqişə öz həllini tapmayana qədər daim öz prinsiplial mövqeyimizi nümayiş etdirəcəyik və təmas xəttində üstünlük daim bizdə olacaqdır.

Göstərdiyiniz qəhrəmanlığa görə sizi bir daha təbrik edirəm, sizə öz minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Mən hərbi hissələrdə tez-tez oluram. Təmas xəttində də, bu bölgədə də, digər mövqələrdə də olmuşam. Bir daha demək istəyirəm ki, mənə operativ məlumat verilir. Ancaq bu gün gəlməmiş ki, sizinlə birlikdə bu səngərlərdə olum, sizə öz sözümlü deyim və Azərbaycan xalqını buradan əmin edim ki, Azərbaycan Ordusu Azərbaycan dövlətini qoruyur və öz məqsədinə çatacaq. Biz ərazi bütövlüyümüzü

bərpa edəcəyik. Sizi şərfli xidmətinizdə bir daha salamlayıram və sizə bu şərfli işdə yeni uğurlar arzulayıram.

Sonra Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev operativ müşavirə keçirmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 6-da Ağdam rayonunda 632 məcburi köçkün ailəsi üçün salınmış yeni qəsəbənin açılışında iştirak etmişdir.

Prezident İlham Əliyev məlumat verən Baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov bildirmişdir ki, 70 hektar sahəni əhatə edən yeni qəsəbədə 632 ev, 440 şagird yerlik məktəb binası, 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi, klub-icma mər-

Avqustun 6-da Prezident İlham Əliyev Bərdə şəhərində yeni salınan Heydər Əliyev parkında görülən işlərlə tanış olmuşdur.

Paytaxtda orta məktəb binaları yüksək standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev avqustun 4-də Xətai rayonundakı 56 nömrəli orta məktəbin binasının əsaslı təmir və yenidənqurma işlərindən sonrakı vəziyyəti ilə tanış olmuşdur.

Dövlətimizin başçısının tapşırıqlarına əsasən Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü və ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Xüsusi Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlər planına uyğun olaraq təhsil, səhiyyə, mədəniyyət müəssisələrinin

kəzi, poçt binası tikilib. Qəsəbəyə Ağdam rayonunun "Dörd yol" adlanan ərazisində yeraltı qazmalarda, qamış və çiy kərpic daxmalarda ağır şərətdə yaşayan 632 ailə və ya 3100 ağıdamlı məcburi köçkün köçürülməkdir. Bu ilin fevralında başlanmış tikinti işləri yüksək səviyyədə başa çatdırılıb.

Prezident İlham Əliyev qəsəbədəki 50 çarpayılıq uşaq bağçası və yeni inşa edilmiş 440 şagird yerlik məktəb binası ilə tanış olmuşdur.

əsaslı şəkildə yenidən qurulması, yeni məktəb binalarının, uşaq bağçalarının inşası uğurla həyata keçirilir. Yeni dərslər il ərzində respublikanın hər yerində olduğu kimi, paytaxtda və eləcə də ətraf qəsəbələrdə orta məktəb binaları yüksək standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulur və lazımı avadanlıqla təchiz edilir.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov dövlətimizin başçısına görülən işlərlə bağlı məlumat vermişdir.

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" layihəsi çərçivəsində çap olunub.

Yeni texnoloji maşınlar kompleksinin yaradılmasının vaxtı çatıb

Azərbaycan iqtisadiyyatının daha da möhkəmləndirilməsində aqrar sahə xüsusi çəkiyə və paya malikdir. Azad sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi yolu ilə iqtisadiyyatın liberallaşdırılması meyllərinin gücləndirilməsi bir çox digər amillərlə yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının müasir texnologiyalar əsasında qurulmasından asılıdır. Ötən saylarımızda Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin (ADAU) «Maşın və mühəndislik» kafedrasının müdiri, texnika elmləri doktoru, professor, əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi və əməkdar ixtisasçı Ziyad Abbasov qəzetimizə geniş müsahibə vermişdi.

Mövzunun aktuallığını və iqtisadi əhəmiyyətini nəzərə alaraq onunla söhbətimizi davam etdiririk.

Onun dediklərindən:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən on illər artıq bir müddət ərzində aparılan uğurlu iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmiz dinamik inkişaf yoluna qədəm qoymuşdur. İllər ötdükcə iqtisadiyyatın şaxələnməsi dərinləşir, neft gəllirlərindən asılılıq azalır, istehsal, emal və servis xidməti sahələrinin müasir standartlar səviyyəsində qurulması üçün köklü tədbirlər həyata keçirilir. Qeyri-neft sektorundan danışıarkən göz önünə gələn sahələrdən biri də aqrar sahədir. Bu sahədə qazanılan uğurlar, əldə olunan nailiyyətlər barədə qəzetimizin ötən saylarında verdiyim müsahibədə geniş danışmışdıq. Həmin yazıda ADAU-nun «Maşın və mühəndislik» kafedrasının alimlərinin işləyib hazırladığı və istehsalatda tətbiqi tövsiyə edilən layihələri də oxuculara təqdim etmişdik. Problemin çox geniş spektrli olması nəzərə alaraq, silsilə məqalələrin dərc olunmasını təşkil etdiyinə görə «İqtisadiyyat» qəzetinin rəhbərliyinə dərin təşəkkürümüzü bildiririk.

Texnoloji yeniliklərə keçməyin vaxtıdır

İlk öncə, onu demək lazımdır ki, son illər dövlətimiz taxılçılığın, pambıqçılığın, üzümçülüğün, tərəvəzçiliyin və heyvandarlığın inkişafına xüsusi önəm verir. Heyvandarlığın səmərəli inkişafını təmin etmək üçün «Aqrolizinq» ASC xətti ilə respublikamıza cins mal-qaranı gətirilməsi və güzəştli şərtlərlə fermerlərə satılması yaxın illərdə heyvandarlıq məhsullarına olan tələ-

batı tam ödəməyə imkan verəcək və bundan sonra ixrac imkanları qazanılacaq. Pambıqçılıq, üzümçülük, tərəvəzçilik məhsullarının ixracında da ciddi irəliləyişlər əldə olunacaq. Respublikamızda aqrar sahənin inkişafını təmin edən normativ baza yaradılıb. Lakin buna baxmayaraq, sözügedən sahənin inkişafını təmin etmək üçün sistemli, kompleks yanaşma mövcud deyil. Üzümçülüğün, pambıqçılığın ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə sovet dönəmində olan inkişaf zirvəsinə çatmaq mümkün olmasa da, heç olmasa ona yaxınlaşmaq üçün çox işlər görülməlidir. Ağdını demək lazımdır ki, üzümçülüğün vəziyyəti qanəedici səviyyədə deyil. Ölkə başçısının göstərişləri ilə sahibkarlara irihocmlı kreditlər verilir, yeni üzüm bağları salınır. Lakin yeni plantasiyaların salınması zamanı sovet dövründə buraxılan səhvlər təkrarlanır ki, bu da sahibkarları çətin vəziyyətə salır. Məlumdur ki, ötən əsrin 50-60-cı illərində Azərbaycanda və bəzi ittifaq respublikalarında yeni bağlar salınarkən cərgəarası məsafə 2,5 metr götürülürdü və ona görə də becərmə zamanı bütün traktor aqreqatı yox, yalnız xüsusi konstruksiyalı ensiz traktor və kotanlar cərgə arasına girə bilirdi.

1970-ci ildən sonra Azərbaycanda Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə yüz min hektarlarla üzüm plantasiyaları salınmağa başlandı və bu zaman əvvəlki illərdə buraxılan nöqsanlar aradan qaldırıldı. Belə ki, cərgəarası məsafə 2,5 metr yox, 3 metr müəyyən edildi. Bununla da bütün növ traktorlar sərbət olaraq cərgəarası becərmə əməliyyatlarını yerinə yetirə bildi.

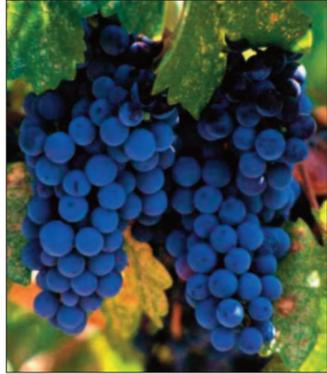

Bildiyimiz kimi, bu gün Gəncə Avtomobil Zavodu İB-də müxtəlif markalı traktorlar yayılaraq təsərrüfatlara satılır. Lakin üzümçülüğün inkişaf etdiyi Gəncə, Şəmkir və Göygöl şərab zavodlarına məxsus üzüm bağlarında cərgəarası məsafələr ensiz, yəni 2,5 metr olduğundan burada «MTZ» traktorları işə yaramayacaq. Çünki pambıq 60 sm cərgə ilə səpilir, digər bitkilər 70 sm cərgə ilə səpilir. Oudur ki, nə traktor, nə də ki, kultivatorlar hər iki səpin sistemində işləyə bilməz. Üstəlik, pambıq kultivatorlarının konstruksiyası traktorun çərçivəsinə yığılır və həmin traktorlar bu aqreqatı 2-3 ay öz üzərlərində gözdirlirlər. Bu problemi yoluna qoymaq üçün təklif edərək ki, pambıqçılıqda üç təkərli traktor variantından dörd təkərli traktorlarla becərmə sistemində keçməklə cərgəarası məsafə 70 sm-ə çatdırılsın. Yalnız bu yolla texnikanın universallığına nail olmaq və fermerləri əlavə zəhmətdən azad etmək olar. Bununla əlaqədar kafedramızda universal maşınlar konstruksiyasının əsaslandırılması istiqamətində geniş elmi tədqiqat işlərinə başlanmışdır. Bu gün aqrar sahədə çalışan sahibkarlıq subyektlərinin belə universal texnikaya ehtiyacı böyükdür. Fermerlər həm üzüm, həm pambıq, həm də ki gülnəbaxan, qarğıdalı, kartof və s. bitkiləri becərmək

üçün universal texnikaya malik olsalar, ehtiyat hissələri və servis xidməti olmayan texnikanı xaricdən baha qiymətə alıb gətirməzlər. «Aqrolizinq» ASC tərəfindən ölkəmizə gətirilən texnikalar da «MTZ» markalı traktorlarla aqreqatlaşa bilən universal xassəyə malik olmalıdır.

Bu gün hansı təxirəsalınmaz tədbirlər görülməlidir?

Azərbaycanın kənd təsərrüfatında ən geniş yayılan 4 və az miqyasda yayılan 6 cərgəli maşınlar sistemi üstünlük təşkil edir. Bu nə deməkdir? Səda dilə desək, 4 cərgəli maşınlar sistemində aqreqatın en götürümü (4x70 sm) 280 sm, 6 cərgəli dedikdə isə (6x70 sm) 420 sm təşkil edir. Pambıqçılıqda bu rəqəm daha kiçik olur: (4x60 sm) 240 sm və (6x60 sm) 360 sm. Belə bir misal. Təsəvvür edin ki, 80-100 at qüvvəsində olan traktorlar bütün gün ərzində 2,4 metr və ya 4,2 metr en götürülmüş olan səpən maşınla və ya cərgələri yumşaldan kultivatorlarla işləyir. Bu zaman traktor öz gücünün cəmi 30-35 at qüvvəsini istifadə etmiş olur. Lakin traktorun dizəl yanacağı 80-100 at qüvvəsi hesabına sərf olunur. Buradan belə nəticəyə gəlmək olar ki, traktorun gücündən səmərəli istifadə etmək üçün yeni texnoloji maşınlar kompleksinin yaradılmasının vaxtı çoxdan çatmışdır. Respublikamızda yayılan traktorların gücündən istifadə etməyin üç yolunu görürük: birinci yol kiçik en götürülmüş 40-50 at qüvvəsi olan «MTZ» traktorlarından istifadə edilməsidir. İkinci yol böyük həcmli işləri qsa müddətə yerinə yetirməsi üçün güclü traktorlarda geniş en götürülmüş aqreqatlarla üstünlük verilməsidir. Üçüncü yol kiçik en götürülmüş kombina edilmiş aqreqatlardan istifadə edilməsidir. Bunun üstünlüyü ondan ibarətdir ki, traktor bir gedişində bir neçə əməliyyatı yerinə yetirə bilər, yəni, həm torpaq hazırlanır, gübrə, herbisit səpilir, həm də paralel olaraq səpin əməliyyatları aparılır. Bu zaman kombina edilmiş aqreqatı çəkmək üçün 80-100 at qüvvəsində, hətta bundan da güclü olan traktorlara ehtiyac yaranır. Texnikadan istifadə zamanı torpağın tərkibi və təbii iqlim şəraiti də nəzərə alınmalıdır. Dəmyə torpaqlarda torpaq qoruyucu texnologiyalara, minimal becərməyə, sifir be-

cərmə texnologiyalarına üstünlük verilməlidir. Dağlıq və dağətəyi dəmyə torpaqlarda su eroziyasının qarşısının alınması üçün torpaqların dərinə şumlanmasına qadağa qoyulmalı və bunun üçün hüquqi baza yaradılmalıdır.

Heyvandarlıqda problemlər var

Artıq yuxarıda qeyd edilmiş kimi son illər «Aqrolizinq» ASC xətti ilə ölkəmizə çoxlu sayda mal-qara gətirilir və bu yolla mal-qaranın cins tərkibi dəyişdirilir. Regionlarımızda tikilib istifadəyə verilən müasir tipli heyvandarlıq kompleksləri ilə yanaşı, cins mal-qara kiçik ailə-fermer təsərrüfatlarına da lizin yolu ilə satılır. Cins mal-qaranın saxlanması üçün lazımı şərait olmadığınca və zootexniki tələbat ödənilmədiyinə görə, mal-qara arasında xəstəliklərə və ölüm halları baş verir. Yaranmış problemlərin aradan qaldırılması üçün 5-10 baş mal-qara saxlayan kiçik fermer təsərrüfatlarına, ilk öncə müasir tipli tövlələrin tikintisi üçün güzəştli kreditlər verilməlidir. Yalnız bu tip tövlələr tikilib hazır olduqdan və sədün ilkin emalı avadanlıqları ilə komplektləşdirildikdən sonra damazlıq cins mal-qara fermerlərə satıla bilər.

Bu gün taxılçılıq təsərrüfatlarının inkişafı əkin sahələrinin genişləndirilməsi hesabına baş verir. Bunun qarşısını almalıyıq. Cənab prezident aqrar sahədə, o cümlədən taxılçılıqda intensiv texnologiyaların işlənməsi və tətbiqini aqrar sahə alimləri qarşısında bir nömrəli vəzifə olaraq qoymuşdur. Yalnız bu yolla suvarma suyunun ən azı 3-4 dəfə qənaət etmək, hər hektarın məhsuldarlığını 2-3 dəfə artırmaq olar. Təxil altına verilən əkin sahələrinin 50 faizini növbəli əkin sistemində keçirməklə heyvandarlığın yem bazasını daha da möhkəmləndirmək olar.

Söhbəti yazdı: Zülfi İLYASOV, bölgə müxbiri

Vergilər Nazirliyi əməkdaşlarının peşə hazırlığının yüksəldilməsi məqsədilə ilkin, ixtisasartırma və treninqlər formasında hazırlıq kursları keçirir. İlk hazırlıq kursu dövlət vergi orqanlarında yeni iş qəbul edilən stajçı əməkdaşların staj müddətində keçirilən və əməkdaşların hazırlıq kursunda əldə etdikləri bilik, bacarıq və peşə vərdişlərinin səviyyəsini müəyyən etmək üçün test üsulu ilə keçirilən imtahanın istifadə edilir.

Avqustun 4-də Vergilər Nazirliyinin Bəyannamələr İdarəsinin inzibati binasında ilkin hazırlıq kursunu bitirən əməkdaşlar üçün test imtahanı keçirilmiş, imtahanın uğurla çıxanlara şəhadətnamələr təqdim edilmişdir. Bu

Vergi əməkdaşları imtahan verdilər

münasibətlə təşkil olunmuş tədbirdə vergilər nazirinin beynəlxalq münasibətlər və vergi ödəyicilərinə xidmət üzrə müşaviri Ələkbər Məmmədov qeyd etmişdir ki, Vergilər Nazirliyinin əməkdaşlarının təlim kurslarında, o cümlədən ilkin hazırlıq və ixtisasartırma kurslarında göstərdikləri nəticələr onların həvəsləndirilməsində və karyera inkişafında nəzərə alınır. Bunlar gənc əməkdaşların öyrənmə motivasiyasını gücləndirən amillərdir. Əməkdaşların nəzərinə çatdırılmışdır ki, kurs bitdikdən sonra ki höftə ərzində hər bir dinləyici təlimin qiymətləndirilməsi prosesinə cəlb ediləcək və onlar müstəqil surətdə «məmnunluq anketi»ndəki sorğuları cavablandıracaqlar. Sorğuların nəticələri gələcəkdə təlim prosesinin təkmilləşdirilməsi üçün istifadə olunacaq.

Tədris Mərkəzinin rəisi Ceyhun Yusifov isə bildirmişdir ki, kursun 210 saati əyani (28 gün) təhsilə formasında, 126 saati isə distant təhsilə formasında iş yerində keçirilib. İmtahanda iştirak edən 51 nəfərdən 8-i əla,

25-i yaxşı, 13-ü kafi, 5 nəfəri isə qeyri-kafi nəticələr göstərmişdir. İmtahanda qeyri-kafi nəticə göstərən əməkdaşlar üçün təkrar imtahan təşkil olunacaq.

İmtahanda yüksək nəticə göstərən müdavimlərin təəssüratlarını öyrəndik. Nuranə Qasımlı, Vergi Auditi Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquqşünası: «İlkin hazırlıq kursunun materialları, tədris proqramı çox zəngindir və burada əhatə olunan materialları hər bir vergi işçisi ən azından minimum səviyyədə bilməlidir ki, öz işində tətbiq edə bilsin. Düşüncüm ki, kurs ərzində təqdim olunan təlim materialları və təlim prosesində aparılan müzakirələr bizə bugünkü nəticələri qazanmaq üçün geniş imkanlar yaratmışdır».

Şəhla Allahverdiyeva, Vergi ödəyicilərinə xidmət Baş İdarəsinin Xidmətin təşkilat idarəsinin keyfiyyət nəzarət şöbəsinin ikinci bölməsinin hüquqşünası: «İmtahan obyektiv keçirildi və kurs müddətində əldə etdiyimiz biliklər öz təsirini imtahanın nəticəsində göstərdi. Belə bir təlimə iş qəbul olunan

hər bir əməkdaşın böyük ehtiyacı var». Elvin Maqsudov, Tədris Mərkəzinin Vergi qanunvericiliyi və təsərrüfat hüququ kafedrasının stajçı müəllimi: «Tədris prosesində inibətçiliyin ayrı-ayrı sahələri, hüquq, qanunvericilik, iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi, xüsusi mövzular, kompüter biliklərinin əsasları yüksək şəkildə öyrədilib və biz bu sahələr üzrə ətraflı biliklər əldə etmişik. İmtahanlar keçdiyimiz proqrama əsasən tərtib olunub. İmtahanın nəticələri tədris prosesinin səviyyəsini obyektiv əks etdirir».

Jalə Rəhimova, Vergi Auditi Departamentinin Hüquq şöbəsinin dövlət vergi müfəttişi: «İlkin hazırlıq kursunda vergi qanunvericiliyi və auditlə bağlı keçirilən dərslər çox faydalı oldu. Çünki bu məsələlərlə bağlı məhkəmələrdə iştirak etdiyimiz zaman müəyyən problemlər ortaya çıxdı. İmtahanda heç bir çətinliklə rastlaşmadım, çünki tədris zamanı müəllimlər yaxşı dərs keçmişdilər...»

AYTÖN

Vergi ödəyicilərinin nəzərinə!

Hörmətli vergi ödəyiciləri!

Əmək müqaviləsinin bağlanması, ona dəyişiklik edilməsi və ya xitam verilməsi Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemində (www.e-gov.az, www.mlspp.gov.az) qeydiyyatdan keçirildikdən sonra hüquqi qüvvəyə minir. Bunun üçün işəgötürənlər və ya onların nümayəndələrinin gücləndirilmiş elektron imzası, o cümlədən "ASAN İmza" sını olmalıdır.

Vergi ödəyiciləri "ASAN İmza" sertifikatını əldə etmək üçün "ASAN İmza" sim kartını Azərbaycanın hər üç mobil operatorundan 18 manat ödəməklə əldə edə və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə yaxınlaşmaqla müvafiq sertifikatı ala bilərlər. Bundan sonra əmək müqavilələri elektron sistemə daxil edilir.

Vergilər Nazirliyi nəzərinizə çatdırır ki, işəgötürənlər tərəfindən əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1-ci və Cinayət Məcəlləsinin 162-1-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət etmək, ödənişsiz qaydada əmək müqavilələrinizi elektron sistemə daxil edə bilərsiniz.

Əlavə məlumat www.taxes.gov.az və www.e-gov.az saytlarından, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərindən və "195" Çağrı Mərkəzindən əldə edə bilərsiniz. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

Vergidən yayınma cinayət məsuliyyəti yaradır

Sahibkar Səfər Səfərov rəhbərlik etdiyi «Şirvan» kafesində müştərilərinin sayını artırmaq üçün onların sifarişlərinə əsasən spirtli içkilərin satışını da həyata keçirib. Kafeyə gələn bəzi müştərilərə bahalı və «adlarına layiq» araq vermək üçün Rusiyanın və digər xarici ölkələrin yüksək markalı içkilərinin adı ilə ucuz qiymətə aldığı saxta oxşarını piştaxtaya düzüb. Aksiz markası ilə markalanmamış 637 manat dəyərində alkoqollu içkiləri bir müddət öz müştərilərinə satmağa nail olub. Sahibkar is-

tehlik bazarına nəzarət edən qurumların həmin alkoqollu içkilərin istehlakı və satışının qanunsuz olması barədə xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, həmin malları satmaqda davam edib.

Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Auditi Departamentinin Operativ Nəzarət İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən aparılmış vergi nəzarəti tədbirləri zamanı isə sahibkarın əməl-

lərinin üstü açılıb. Qanunsuz alkoqollu içkilərin satışı və istifadəsi istintaq zamanı müəyyən edilmiş hallar iş materialları ilə,

o cümlədən S.Səfərovun etirafı və şahid ifadələri, həmçinin ekspertiza rəyi və sair mötəbar sübutlarla sübut olunub. Faktla bağlı materiallar Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinə təqdim edilib, «Şirvan» kafesinin müdiri barəsində Cinayət Məcəlləsinin 213-1.1-ci maddəsi ilə cinayət işi açılıb. Məhkəmə-istintaq orqanlarının apardığı araşdırmalar zamanı həmin kafenin sahibinin qeyri-qanuni yollarla əldə etdiyi spirtli içkiləri özünün təkbəşinə həyata keçirdiyi, bu

işdə digərlərinin iştirakının olmadığı müəyyən olunub. Araşdırmalar zamanı kafedə mühasibatla bağlı pozuntuların və digər qanunsuzluqların da olması müəyyən edilib.

S.Səfərovun qanunsuz əməlləri son nəticədə onu müttəhimlər kürsüsü arxasında dayanmağa məhkum edib. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə qanunla hesablaşmaq istəməyən sahibkarın 1 il islah işlərinə cəlb olunmasına dair qərar çıxarılıb.

ELBRUS

Sahibkarların maraqları qorunur

«Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.1-ci maddəsinə əsasən, yoxlayıcı orqan tərəfindən hesabət dövründə sahibkarlar üçün daha aktual suallar öndə çəkilməklə, izah edilməsi tələb olunan normativ-hüquqi aktların müddəaları ilə bağlı məsləhətlər verilir və görülmüş işlər barədə illik hesabətlər hazırlanır.

Vergi ödəyiciləri üçün daha aktual olan istiqamətlər barədə məlumatlandırma işləri aparmaq məqsədilə qəzetimizin bu buraxılışından məlumatlandırma formalarını təqdim edirik.

Vergi ödəyicilərinin səyyar vergi yoxlamalarından şikayət etmək hüququ

Vergi ödəyicisinin vergi orqanlarından və onların vəzifəli şəxslərindən vergi ödəyicisinə münasibətdə vergilər haqqında qanunvericiliyə riayət olunmaması tələb etmək, vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin Vergi Məcəlləsinə və digər vergi normativ-hüquqi aktlarına uyğun olmayan aktlarını (qərarlarını) və tələblərini yerinə yetirməmək hüququ var. Bununla yanaşı, qanunçuluğa əsasən, vergi ödəyicisi müəyyən edilmiş qaydada vergi orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə, həmçinin yuxarı vergi orqanına şikayət edə bilər.

Vergi orqanlarının qərarlarından (aktlarından), habelə vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət yuxarı vergi orqanına vergi ödəyicisi və ya başqa borclu şəxs tərəfindən öz hüquqlarının pozulduğunu bildiyi və ya bilməli olduğu gündən 3 ay müddətində verilir.

Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının və qanuni mənafelərinin müdafiəsi, onların təkrar şikayətlərinə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada baxılması, habelə məhkəməyə qədər sadələşdirilmiş prosedurlara əməl edilməklə mübahisələrin obyektiv şəkildə həll edilməsi məqsədilə Vergilər Nazirliyində 07 mart 2008-ci il tarixdən Vergi Apellyasiya Şurası fəaliyyət göstərir.

Vergi orqanlarının qəbul etdiyi inzibati aktlarla bağlı vergi ödəyiciləri tərəfindən verilmiş ərizə və ya şikayətlərin (korruptsiya ilə əlaqədar hüquqpozumlarla bağlı müraciətlər istisna olmaqla) nəticəsi üzrə Vergilər Nazirliyinin aparatının struktur vahidləri tərəfindən qəbul edilmiş inzibati qərarlardan həmin vergi ödəyiciləri narazı olduqda, Apellyasiya Şurasına təkrar şikayətlə müraciət edə bilərlər.

Odur ki, vergi yoxlamasını həyata keçirən vergi orqanının vəzifəli şəxslərinin hərəkət və hərəkətsizliyi, o cümlədən vergi orqanının vəzifəli şəxsləri öz vəzifələrinin icrası zamanı səlahiyyətlərini aşdıqda, qeyri-etik hərəkətlərə yol verdikdə bu barədə vergi orqanına (eləcə də Vergilər Nazirliyinin 195 Çağrı Mərkəzinə) və ya məhkəməyə şikayət edilə bilər.

F.CƏBRAYILOVA

Hökumət-vətəndaş münasibətlərində məmnunluğun açarı

Son illər idarəetmənin bütün sahələrində müasir texnologiyaların nailiyyətlərindən istifadə olunması və müntəzəm beynəlxalq təcrübənin tətbiqi ilə bağlı keyli iş görülmüşdür. Bir sıra dövlət qurumları, o cümlədən Vergilər Nazirliyi vətəndaşlara göstərilən xidmətləri elektron vasitələrdən geniş istifadə etməklə həyata keçirməyə başlamış, elektron məlumat bazaları yaradılmışdır. Respublikamızda informasiya texnologiyalarının və mobil xidmətlərin davamlı inkişaf etməsi əhəli tərəfindən elektron xidmətlərdən istifadə tələbatını artırır və elektron imzaya ehtiyacı ön plana çəkir.

Elektron imza nədir?

Elektron imza elektron dünyada şəxsiyyəti müəyyənləyən vasitədir. Elektron imza anlayışı ümumi xarakter daşıyır. İnsanların əl imzalarının rəqəmsal çeviricilərdən keçirilmiş vasitə olmaqla barmaq izləri, səs kimi bioloji əlamətlərin və s. elektron kimliklərinin təsdiqlənməsini təmin edir. Elektron imza elektron

sistemdə imzaya aid bütün işləri yerinə yetirən, elektron sertifikat vasitəsilə elektron məlumata əlavə edilən və məlumatı göndərəni təyin edən ədədi koddur. Azərbaycan Respublikasının qanunlarına əsasən, elektron imza ilə imzalanmış elektron sənədlər əl imzası ilə imzalanmış və möhürlənmiş sənədlərə bərabər tutulur.

Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi bu sahədə digər dövlət orqanları ilə sıx əməkdaşlıq edir. Bu məqsədlə nazirliyin nəzdində Milli Sertifikasiya Xidmətləri Mərkəzi yaradılmışdır. Vətəndaşlara, dövlət qurumlarına, yerli icra hakimiyyəti orqanlarına, biznes strukturlarında işləyən hüquqi və fiziki şəxslərə həmin Mərkəz tərəfindən elektron sənədi təsdiq edən elektron imza verilir. Elektron imzanın və elektron sənədin istifadəsi, elektron sənəd dövriyyəsinin tətbiqi, əlaqədar subyektlərin hüquqlarının müəyyənəndirilməsi və aralarında yaranan münasibətlərin hüquqi əsasları «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası-

nın Qanunu ilə tənzimlənir.

RYTN Məlumat Hesablama Mərkəzi (MHM) əhalinin maarifləndirilməsi məqsədilə elektron imzanın üstünlükləri barədə məlumat yayıb. Məlumatda qeyd olunur ki, elektron imza kargüzərlik prosedurlarının elektronlaşdırılması və bununla bağlı kargüzərlik prosedurlarının ləğvi edilməsi və minimalaşdırılması işlərində açar rolunu oynayır. On il bundan əvvəl kargüzərlik dedikdə, üst-üstə qalaqlanmış, hər an təhlükəsizliyi üçün narahat olduğumuz sənəd işi başa düşülürdü və adi sənəd mübadiləsi üçün on gün və ya aylarla vaxt tələb olunurdu. Hər şeyin sürətlə inkişaf etdiyi XXI əsrdə artıq dövrün tələblərini bu standartlarla ödəmək mümkün deyil. Elektron imza vasitəsilə həm işimizdə rahatlığımız təmin edər, həm də narahatlıq yaşamadan uğur yolunu pillə-pillə qalxa bilərik.

Elektron imza vətəndaş-hökumət, hökumət-vətəndaş, biznes-hökumət, hökumət-biznes arasında elektron informasiya münasibətini təmin

edir. Elektron imzadan istifadə elektron sənəd dövriyyəsi və təhlükəsizlik, kargüzərlik prosedurlarının ləğvi, sənədlərlə iş prosesində şəffaflıq, eyni sənədlə istənilən sayda istifadənin işləmə imkanı, hesabətlərin hazırlanmasında avtomatlaşdırma, sənəd arxivləri işinin səmərəli təşkili, idarəetmə effektivliyinin yüksəldilməsinə xidmət göstərir. Bununla yanaşı, elektron imzanın üstünlüklərinə vaxta qənaət, məxfilik, rahatlıq, bütünlük, tanınma, inkarədməzlik, məsuliyyətdən yayınmanın mümkünəzizliyi, işgüzar münasibətlərin və əlaqələrin təminatı elektron formata keçirilməsi daxildir. Elektron imza ilə imzalanmış sənədlər bir neçə saniyə ərzində lazım olan yeri çatdırıla bilər.

Bir sözlə, elektron imza elektron sənəd mübadiləsində ən səmərəli vasitə olmaqla virtual məkanda sənəd mübadiləsi iştirakçılarının şəxsiyyətini müəyyənəndirir, elektron sənəd mübadiləsinin təhlükəsiz və çevik icrasını təmin edir.

F.CƏBRAYILOVA

195 Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir

Vergilər Nazirliyinin 195 Çağrı Mərkəzinin əsas məqsədi vergi ödəyicilərinə müasir standartlara uyğun ödənişsiz vergi xidmətləri göstərməkdir. 195 Çağrı Mərkəzi vergi ödəyicilərinin, ümumilikdə isə bütün əhalinin vergi orqanına gəlmədən, vaxt itkisinə yol vermədən vahid mənəbdən vergi qanunvericiliyi və inzibətçiliyi, Vergilər Nazirliyinin təqdim etdiyi elektron xidmətlər barədə operativ məlumat almaqlarını, habelə vergidəyənəyən halları və vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkət və ya hərəkətsizliyi barədə məlumatların qəbul olunmasını təmin edir. Çağrı Mərkəzində göstərilən xidmətlərin səviyyəsinin ölçülməsi və səmərəliliyinin artırılması məqsədilə Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsi vasitəsilə müntəzəm sorğu keçirilir və bununla da əhaliyə sorğuda iştirak etmək, rəy və təkliflərini bildirmək imkanı yaradılır.

Çağrı Mərkəzi idarəsinin rəisi Nurlan Bayramlı bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi strukturda vergi ödəyicilərinin

sualları cavablandırılır, elektron xidmətlərin tətbiqi zamanı yaranmış çətinliklərin aradan qaldırılması üçün kömək göstərilir, vergidəyənəyən halları və vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkət və ya hərəkətsizliyi barədə məlumatlar qəbul edilir. Bundan başqa, Vergilər Nazirliyi 2009-cu ilin sonlarından səsli mesaj, 2011-ci ilin əvvəlindən SMS xidmətləri vasitəsilə vergi ödəyicilərinə məlumatlandırmağa başlamışdır. 2012-ci ildən isə «İkitərəfli SMS xidməti» istifadəyə verilmişdir. Bu xidmət vasitəsilə həm vergi orqanının qanuni tələbləri və vergi öhdəlikləri barədə mütləmədi olaraq vergi ödəyicilərinə SMS vasitəsilə məlumatlar göndərilir, həm də vergi ödəyiciləri SMS vasitəsilə sorğu göndərməklə məlumat ala bilərlər.

N.Bayramlı qeyd etmişdir ki, 2011-ci ilin sentyabr ayında vahid Avropa standartını müəyyən edən sertifikatlaşdırma qurumu «Austrian Standards plus» tərəfindən Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə EN-15388 standartlarına uyğunluq ba-

rədə sertifikat verilmişdir.

Çağrı Mərkəzi canlı və avtomatik rejimdə fəaliyyət göstərir. Canlı rejimdə xidmət fasiləsiz olaraq iş günləri və iş vaxtlarında saat 09:00-dan 18:00-a kimi həyata keçirilir. 2013-cü ildən «ASAN İmza» istifadəyə verilmiş və qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzi bu xidmətlə bağlı sualları 24 saat ərzində cavablandırmağa başlamışdır.

Avtomatik rejimdə müraciət etmiş şəxslər vergi növləri və dövlət büdcəsinə vergi borcları barədə məlumat ala, eyni zamanda özünü əlaqə yaratmaq üçün səsli menyudan istifadə etməklə əlaqə nömrələrini qoyaraq zəng sifarişini xidmətdən yararlanla bilərlər.

Statistik məlumatlara nəzər salsaq görərik ki, son üç ildə müraciətlərin sayı artıraraq xatt üzrə böyük yüksəliş vardır.

Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir.

Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir.

Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir.

Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir. Çağrı Mərkəzi Avropa standartlarına uyğun fəaliyyət göstərir.

asılıdır. Məsələn, hesabət dövrləri, yeni istifadəyə verilmiş elektron xidmətlər, qanunvericilikdə baş verən dəyişikliklər Çağrı Mərkəzinə ünvanlanan müraciətlərin sayının artmasına təsir göstərir. Eyni anda daxil olan zənglərin sayı operatorların sayından çox olarsa, müvafiq olaraq bəzi zənglər itirilir və itirilmiş zənglərin əlaqəni gözləmə müddəti 10 saniyədən çox olarsa, biz həmin şəxslərlə əks-əlaqə yaradaraq onlara xidmət göstəririk.

Bütün bu imkanlar Vergilər Nazirliyi tərəfindən göstərilən xidmətlərin hər bir şəxs üçün əlçatanlığını təmin etmək, sahibkarlığın inkişafı və əlverişli biznes mühiti formalaşdırmaq məqsədi daşıyır.

F.CƏBRAYILOVA

Роль и значение PR в страховом бизнесе

В современных условиях существенно возросла роль страхования в обществе и значительно расширилась сфера страховых услуг. На сегодняшний день страхование — одна из наиболее динамично развивающихся отраслей экономики. PR являются важной деятельностью в страховом бизнесе и направлены на установление доверительных отношений между страхователем и страховым. Они сочетают в себе как социальные, так и экономические аспекты. Таким образом, применение современных PR-технологий в страховом бизнесе имеет особое значение, как двусторонний коммуникативный процесс.

Грамотно используемые PR-технологии позволяют выходить на новые рынки, представлять себя в обществе, и следовательно повышать результативность деятельности страховой компании и наращивать ее капитал.

Формирование имиджа страховой компании зависит от целого ряда факторов. Среди них - ассортимент предоставляемых услуг, качество обслуживания клиентов, оценка компании со стороны СМИ, государственных структур, общественных организаций и профессиональных объединений. На имидж влияют также и стаж работы компании, авторитет ее руководителя, мнения клиентов и партнеров. И, наконец, должное внимание нужно уделить информационной открытости и социальной миссии компании.

Существуют основные формы и методы PR, которые наиболее целесообразно использовать страховым компаниями, чтобы сформировать позитивный имидж компании. Во-первых, это информационное присутствие в СМИ (иногда не только в местных, но и зарубежных). Такая активная информационная кампания должна проходить на постоянной основе, чтобы, во-первых, донести до аудитории информацию о деятельности компании, во-вторых, добиться узнаваемости бренда.

Формированию позитивного имиджа способствует благотворительная и спонсорская деятельность. Социальная ответственность бизнеса — не только его обязательная черта, но и неплохой PR-инструмент, который обязательно расскажет о компании с хорошей стороны. Спонсорство тоже является одним из способов повысить уважение к бренду.

Важным методом контроля и продвижения страховой компании является постоянное участие в конкурсах и рейтингах. Такая активность дает двойной результат — с одной стороны, мониторинг текущей ситуации с репутацией компании, и с другой — наработка постоянного позитивного имиджа компании как открытой, динамичной и прогрессирующей. Для того, чтобы о страховой компании знали и помнили клиенты (потенциальные и существующие), нужно активно участвовать в массовых акциях, таких, как выставки, конференции, семинары и т.д. И, конечно, активность должна быть направлена и на организацию и проведение мероприятий, направленных

на повышение страховой культуры населения. Поскольку именно осведомленность населения о необходимости и актуальности предложений по страховым ситуациям, может повлиять на спрос услуг страховщиков.

При планировании PR-кампании, нужно учитывать факторы, которые могут сдерживать страховую компанию на ее пути к улучшению имиджа. Понять их специфику и сделать на них поправку — еще один способ повысить эффективность PR-кампании. Сдерживающими факторами именно в сфере страхового бизнеса являются низкий интерес СМИ к страховой проблематике, и финансовая заинтересованность многих СМИ. Кроме того, всегда стоит обратить внимание на квалификацию PR-специалистов, их доступ к стратегической информации, и их правильную оценку важности PR-направления. И, конечно, перед тем, как начинать PR-

кампанию, нужно проверить наличие четкой концепции развития компании, а также возможность профинансировать подразделения, отвечающие за формирование имиджа и репутации компании, в полном объеме выделить достаточный бюджет на оплату услуг агентства и проведение необходимых пиар-активностей.

Не секрет, что у большинства страховых компаний имеется PR-служба в количестве одного или двух сотрудников. Иногда функции PR-менеджера выполняют специалисты по маркетингу и рекламе. Наиболее популярными направлениями деятельности по PR в страховых компаниях являются организация публикаций в СМИ, мониторинг СМИ, подготовка рекламных брошюр, обновление сайта.

В большинстве компаний бюджет PR-подразделения формируется под отдельные проекты, мероприятия, у некоторых страховщиков — определяется при формировании годового бизнес-плана компании.

По мнению большинства экспертов, показателями эффективности PR-деятельности могут быть узнаваемый бренд, положительное отношение к целевым группам, а также количество публикаций с упоминанием компании. В качестве сдерживающих факторов развития общественных связей на страховом рынке можно назвать низкую квалификацию специалистов по PR, отсутствие у PR-менеджера доступа к стратеги-

ческой информации, недооценку руководством компании важности PR.

Основными инструментами PR в страховании являются:

- Публикации. Статьи, отчеты, информационные бюллетени, журналы, брошюры. Все эти широко используемые средства содействуют созданию привлекательного образа фирмы и передают интересные сообщения на целевой рынок страхования. Почтив каждой страховой организации целесообразно иметь свое корпоративное издание, рассказывать клиентам компании и ее сотрудникам о новшествах и достижениях, о последних важнейших новостях на рынке страховых услуг, и прочей значимой информации.

- Мероприятия. Привлекает внимание потребителей к продуктам и услугам на выставках, семинарах, конференциях, конкурсах, презентациях, которые охватывают как широкую обще-

ственность, так и целевые аудитории. Особую популярность приобретают презентации или иначе представления, которые являются рекламными мероприятиями, доводя сложного характера, иногда включающее в себя не только демонстрацию товара или услуги, но и театральное представление, концерт, ужин, развлекательные выступления, аукционы и т.д. В качестве примера мы можем привести недавнюю акцию страховой компании ОАО «АтаСигорта». По случаю 22 июля — Дня Национальной прессы при поддержке ОАО «АтаInsurance» было организовано соревнование по настольному теннису среди журналистов. На теннисный турнир были приглашены сотрудники ведущих СМИ и по итогам победителям теннисного турнира призы и подарки от ОАО «АтаInsurance».

Новости. Главной задачей специалистов PR — предоставить интересные и благоприятные новости о предприятии и его услугах, в этом ключе специалисты PR должны обладать хорошими журналистскими навыками, чтобы грамотно сформировать идею обращения к аудитории и представить в редакции газет и журналов пресс-релизы о деятельности и перспективах развития предприятия, которое они представляют. Пресс-релиз представляет собой подготовленный краткий материал о товаре, услуге или фирме для возможной бесплатной публикации в прессе. Он рассылается издателем, вручается

на пресс-конференциях, симпозиумах, презентациях, выставках, а также журналистам, посещающим эти мероприятия. Этим инструментом на страховом рынке регулярно пользуется подавляющее большинство страховых компаний. Новостные материалы являются главным инструментом узнаваемости страховой фирмы.

Применение инструментов PR должно способствовать выполнению намеченных коммерческих целей:

- узнаваемость компании аудиторией;
- повышение уровня осведомленности потребителя;
- укрепление доверия к страховой фирме и ее продуктам и услугам;
- стимулирование сбыта продуктов и услуг;
- снижению затрат на рекламу и стимулирование сбыта.

PR — кампания фирмы, может быть проведена как автономно, так и в комплексе с рекламной кампанией. Развернутую рекламную кампанию имеет смысл дополнить рядом PR-акций, направленных на качественное улучшение имиджа компании в сознании потенциальных клиентов, и тем самым увеличить степень воздействия рекламы страховых услуг на потребителя. PR — поддержка рекламной кампании может быть выражена, в частности, публикацией серии имиджевых материалов в прессе с целью подготовки информационного поля.

Дилара ЗАМАНОВА,
Руководитель отдела
корпоративных коммуникаций

Другой аспект PR в страховом бизнесе — деятельность страховых фирм по привлечению клиентов. Можно отметить, что большинство фирм предлагают однотипный продукт и стандартный набор направлений. Поэтому клиенту очень трудно разобраться в обилии фирм. Одним из главных направлений деятельности в сфере PR страховых организаций является брендинг — деятельность по созданию долгосрочного покупательского предпочтения к определенной товарной марке и самому производителю, благодаря чему возникают стойкие конкурентные преимущества для продукта организации. По мнению специалистов, основу отношений на современном потребительском рынке составляет борьба брендов за место в сознании потребителей.

Процесс управления корпоративным имиджем начинается с формулировки видения, а затем миссии как социально-значимого статуса организации и разработки визуальных атрибутов организации (лого, фирменных бланков, интерьера, внешнего вида и манер сотрудников). Затем определяется корпоративная индивидуальность, или «личность» организации. Корпоративная индивидуальность существует у каждого предприятия, но не каждая она осознается, корректируется и подается в желаемом виде. В идее корпоративной индивидуальности отражается ключевая компетенция предприятия — то, что оно делает лучше всех на рынке.

Следует отметить при активном использовании PR-технологий в сфере страхования возрастающую роль презентации страховых ресурсов и услуг в Интернете. Организация PR-продвижения страхового продукта и страхового бренда сегодня приобретает характер систематической, регламентированной деятельности в страховом секторе. Для эффективного осуществления деятельности в области PR профессионалу сферы страхования необходимы знания современных коммуникативных технологий и навыки использования коммуникативного инструментария, которые служат ресурсом и предпосылкой оптимизации функционирования страховой фирмы в условиях современных рыночных отношений. В заключении можно отметить, что хотя PR в страховании пока не достиг того уровня и масштабов, как в других отраслях экономики, однако, перспективы его развития благоприятны.

Задачей PR страховой сферы является формирование эффективных социальных коммуникаций со всеми элементами социальной среды организации, создание и поддержание ее позитивной репутации и оптимального имиджа. При этом конкретное содержание PR-коммуникаций определяется типом организации, направлением ее деятельности, ее основными целями и за-

стратуры. Отметим, что желающие принять участие в проекте студенты на первом этапе должны были сначала представить свои обзоры на заданные заранее темы на английском языке, а отличившиеся своими работами студенты получили возможность принять участие во втором отборочном этапе — в собесед-

овании. Ниже приведены имена студентов, получивших право на получение стипендии. 1. Фирангиз Агаева, Айсель Мурадлы, Айсель Наибова, Пейкер Ибрагимова, Магсуд Губадлы, Орхан Рустамов, Самир Гасымов, Семра Тальшинская, Айгон Самедова, Рамиля Алескерова, Нияр Джабраилова, Мурад Мусаев.

Дилара ЗАМАНОВА, Руководитель отдела корпоративных коммуникаций

Следует отметить при активном использовании PR-технологий в сфере страхования возрастающую роль презентации страховых ресурсов и услуг в Интернете. Организация PR-продвижения страхового продукта и страхового бренда сегодня приобретает характер систематической, регламентированной деятельности в страховом секторе. Для эффективного осуществления деятельности в области PR профессионалу сферы страхования необходимы знания современных коммуникативных технологий и навыки использования коммуникативного инструментария, которые служат ресурсом и предпосылкой оптимизации функционирования страховой фирмы в условиях современных рыночных отношений. В заключении можно отметить, что хотя PR в страховании пока не достиг того уровня и масштабов, как в других отраслях экономики, однако, перспективы его развития благоприятны.

Следует отметить при активном использовании PR-технологий в сфере страхования возрастающую роль презентации страховых ресурсов и услуг в Интернете. Организация PR-продвижения страхового продукта и страхового бренда сегодня приобретает характер систематической, регламентированной деятельности в страховом секторе. Для эффективного осуществления деятельности в области PR профессионалу сферы страхования необходимы знания современных коммуникативных технологий и навыки использования коммуникативного инструментария, которые служат ресурсом и предпосылкой оптимизации функционирования страховой фирмы в условиях современных рыночных отношений. В заключении можно отметить, что хотя PR в страховании пока не достиг того уровня и масштабов, как в других отраслях экономики, однако, перспективы его развития благоприятны.

Следует отметить при активном использовании PR-технологий в сфере страхования возрастающую роль презентации страховых ресурсов и услуг в Интернете. Организация PR-продвижения страхового продукта и страхового бренда сегодня приобретает характер систематической, регламентированной деятельности в страховом секторе. Для эффективного осуществления деятельности в области PR профессионалу сферы страхования необходимы знания современных коммуникативных технологий и навыки использования коммуникативного инструментария, которые служат ресурсом и предпосылкой оптимизации функционирования страховой фирмы в условиях современных рыночных отношений. В заключении можно отметить, что хотя PR в страховании пока не достиг того уровня и масштабов, как в других отраслях экономики, однако, перспективы его развития благоприятны.

Следует отметить при активном использовании PR-технологий в сфере страхования возрастающую роль презентации страховых ресурсов и услуг в Интернете. Организация PR-продвижения страхового продукта и страхового бренда сегодня приобретает характер систематической, регламентированной деятельности в страховом секторе. Для эффективного осуществления деятельности в области PR профессионалу сферы страхования необходимы знания современных коммуникативных технологий и навыки использования коммуникативного инструментария, которые служат ресурсом и предпосылкой оптимизации функционирования страховой фирмы в условиях современных рыночных отношений. В заключении можно отметить, что хотя PR в страховании пока не достиг того уровня и масштабов, как в других отраслях экономики, однако, перспективы его развития благоприятны.

В отеле «Эксельсиор Отель Баку» пройдет «Ночь Моды Баку 2014»

16 августа 2014 года у открытого бассейна отеля «Эксельсиор Отель Баку» пройдет «Ночь Моды Баку 2014».

В ходе показа моды будут продемонстрированы коллекции «Выходные наряды», «Pred-a-Porte» модельера Зумруд Мирзалиевой, коллекция «Осень-зима 2014» - Хокимы Гаджиевой, коллекция «Пляжная одежда» - Гуель Бейбутовой и «Круиз 2014» - украинского дизайнера Светланы Дмитриенко.

В перерывах между показами выступит эстрадная исполнительница Диана Гаджиева.

Для приобретения билетов следует позвонить в «Эксельсиор Отель Баку» по телефону 496 80 00. Стоимость билетов составляет 10, 20 и 30 манатов.

Отметим, что отель «Эксельсиор Отель Баку» функционирует с августа 2005 года. Гостиница «Эксельсиор Отель Баку» состоит из 1 «Imperial»-люкс, 2 «Royal»-люкс, 4 «Crown»-люкс, 45 «Heritage»-стандарт, 9 «Duke»-малых номеров, залов для конференций, бизнес-центров, ресторанов, оздоровительного центра «Auga» и пр.

ОАО «АтаInsurance» объявило о финансовых результатах за 6 месяцев 2014 года

ОАО «АтаInsurance» объявило о финансовых результатах за 6 месяцев 2014 года. В соответствии с предоставленной информацией, за 6 месяцев текущего года размер собранных страховых премий составил 4,72 миллиона манатов. Страховой выплат за указанный период было осуществлено на сумму в размере более 1,59 миллиона манатов. Уставной капитал ОАО «АтаInsurance» составляет 10,0 миллиона манатов, совокупный размер активов компании составляет около 25,0 миллионов манат. Балансовая прибыль компании за 6 месяцев 2014 года составила 1,04 миллиона манатов.

«АтаСигорта» 10il

«АтаInsurance» входящая в группу компаний «Ата Holding», действует на страховом рынке с 2004 года. Компания оказывает услуги клиентам по 22 видам добровольного и 4 видам обязательного страхования. Является учредителем и участником Бюро по обязательному страхованию. Обслуживающая сеть ОАО «АтаInsurance» включает в себя 6 филиалов и 6 представительств.

«АтаБанк» продолжает льготное финансирование инвестиционных проектов

ОАО «АтаБанк» приняло участие в форуме, проводимом Национальным Фондом Поддержки Предпринимательства Министерства Экономики и Промышленности на тему «Льготное кредитование предпринимательства», состоявшемся 25-го июля в поселке Маштага Сабунчинского района. В мероприятии приняли участие около 80 предпринимателей из Баку и окрестных поселков.

В 2014 году посредством «АтаБанка» субъектам предпринимательства было выделено льготных кредитов на сумму 17,125 миллионов манатов.

Отметим, что ОАО «АтаБанк» с 2003 года является членом Национального Фонда Поддержки Предпринимательства и по сегодняшний день выделил льготных кредитов на сумму 93 миллионов манатов.

Состоится круглый стол по теме «PR в страховом бизнесе»

29 августа 2014 года при организационной поддержке отдела по коммуникациям ОАО «АтаХолдинг» в бизнес-центре отеля «Эксельсиор Баку Отель» состоится круглый стол по теме «PR в страховом бизнесе».

В мероприятии примут участие сотрудники ОАО «АтаХолдинг», ОАО «АтаБанк», ОАО «АтаСигорта» Юсиф Агаев расскажет о новых методах применения в деятельности страховой компании используя опыт мировой и местной практики. Акция осуществляется в рамках Корпоративной Социальной Ответственности ОАО «АтаХолдинг» Дилара Заманова отметила, что это уже третий регулярно проводимый круглый стол среди PR-специалистов Группы Компаний «АтаХолдинг».

«Данные мероприятия помогают наладить плодотворный обмен опытом, повысить профессиональный уровень, озабоченности с практической деятельностью по улучшению коммуникативных связей с общественностью» - сказала она. Участники круглого стола обсудят инновационные PR тех-

нологии, отношения со СМИ, стратегическое значение PR, особенности общественных связей в страховом секторе.

Начальник отдела по коммуникациям ОАО «АтаХолдинг» Дилара Заманова выступит на мероприятии с сообщением на тему «Особенности PR в страховом бизнесе». Также директор департамента по маркетингу ОАО «АтаСигорта» Юсиф Агаев расскажет о новых методах применения в деятельности страховой компании используя опыт мировой и местной практики. Акция осуществляется в рамках Корпоративной Социальной Ответственности ОАО «АтаХолдинг»

Приступившее к своей деятельности в 2003 году, ОАО «АтаХолдинг» осуществляет инвестирование капитала в различные отрасли экономики, управление финансовыми и интеллектуальными ресурсами, а также корпоративное управление. Бизнес деятельность по улучшению коммуникационных связей с общественностью» - сказала она. Участники круглого стола обсудят инновационные PR тех-

Объявлены имена победителей Программы "Я стипендиат PASHA Bank"

Birlikdə böyüyük

Стартовал III этап программы "Я стипендиат PASHA Bank", осуществляемой одним из крупнейших

банков Азербайджана PASHA Bank совместно с Союзом Молодежных Студенческих Организаций Азербайджана (СМСОА). До настоящего времени стипендиатской программой, проводимой уже на протяжении 3 лет, воспользовались около 40 студентов. Ставшие победителями конкурса, проведенного в рамках данного

проекта, 12 студентов в течение одного года ежемесячно будут получать стипендию в размере 100 AZN. В проекте могут принять участие лишь обучающиеся на дневном отделении высших учебных заведений студенты III и IV курсов экономических и финансовых факультетов (на получение степени бакалавра) и студенты I курса маги-

стратуры. Отметим, что желающие принять участие в проекте студенты на первом этапе должны были сначала представить свои обзоры на заданные заранее темы на английском языке, а отличившиеся своими работами студенты получили возможность принять участие во втором отборочном этапе — в собесед-

овании. Ниже приведены имена студентов, получивших право на получение стипендии. 1. Фирангиз Агаева, Айсель Мурадлы, Айсель Наибова, Пейкер Ибрагимова, Магсуд Губадлы, Орхан Рустамов, Самир Гасымов, Семра Тальшинская, Айгон Самедова, Рамиля Алескерова, Нияр Джабраилова, Мурад Мусаев.

Üzü nurlu müdrük ağsaqqal

Vəzifə insana heç bir şey vermir, sadəcə olaraq səlahiyyət verir, qalan hər bir şey onun ağılından, zəkəsindən, biliyindən, mədəniyyətindən asılıdır.

Heydər Əliyev

Haqqında danışacağım tanınmış el ağsaqqalı Atakışi müəllim məhz belə bir şəxsiyyətdir. Tanıyanların hamısı onun həyat yoluna, işlədiyi rəhbər vəzifələrdə xeyirxahlığına, insanpərvərliyinə, qanunçuluğa, belə demək mümkündürsə, si-tayış etməsinə, ahlı çağında müdrüklüyünə qibtə edə bilərlər.

Atakışi Ağadadə oğlu Quliyev 1934-cü il avqust ayının 20-də Lənkəran rayonunun Sütəmurədov kəndində həyata göz açmışdır. Elə orta məktəbdə oxuduğu dövrdə çalışqanlıq, dərin düşüncə qabiliyyətilə fərqlənən Atakışiyə babası Məşədi Rüstəm kişi, atası Ağadadə müəllim xüsusi ümidlə baxır, bu uşağın gələcəyinə dərin inanırdılar.

1952-ci ildə orta məktəbi bitirən Atakışi bu ümidləri doğrultdu və müvəffəqiyyətlə Azərbaycan Politexnik İnstitutunun (hazırda Azərbaycan Texniki Universiteti) Hidromeliyorasiya fakültəsinin "Texniki qurğular" şöbəsinə daxil oldu. Mühəribədən sonrakı illərin iqtisadi çətinlikləri, maddi məhrumiyətləri onun tələb-lik həyatında öz silinməz izlərini buraxdı. 1957-ci ildə o, institutu müvəffəqiyyətlə başa vurub, Azərbaycan Çayçılıq və Subtropik bitkilər Elmi Tədqiqat İnstitutunun Lənkəran filialında mühəndis-mexanizator, Lənkəran su tikinti-quradurma İdarəsində mexanik işlədi. Lakin nə bu müəssisələr, nə də bu vəzifələr onu qane etmirdi. Böyük səturtumlu gəmilərə çaylar və dənizlər yox, okeanlarda üzmək nəsib olduğu kimi, Atakışinin də alınına, elə bil, Bakıda daha böyük müəssisələrdə işləmək yazılmışdı. O, 1958-ci ildə Bakıya gələrək, sanki sənaye tikintisi materiallarının meydana-çısı olan Qaradağ rayonunda öz qismətini tapdı. Qaradağ Tikinti Materialları Kombinatında mexanik, baş mexanik, baş mühəndis vəzifələrində çalışdı. Əlbəttə ki, vəzifə pillələrinə belə dinamiki yüksəlməsi onun texniki savadlılığı, istehsal proseslərini dərinləndirən mənimləməsi, işə yüksək məsuliyyətlə yanaşma-sının nəticəsi idi. Ağadadə müəllimin öyüdləri öz bəhrəsini verməkdə idi - "Ot köktü üstə bitir" deyiblər. Qeyd etmək lazımdır ki, bütün keçmiş SSRİ məkanında 1950-60-cı illərdə qeyri-filiz inşaat materialları sənayesi qədr zəif inkişaf etmiş sahə yox idi. Bu, tarixən də belə olmuşdu. Keçən əsrin əvvəllərində akademi-k A.Y.Fersman yazmışdı: "Təbii ki, tikinti materialları qədr Allah və insanlar tərəfindən unudulmuş bir sahə yoxdur". Lakin II Dünya müharibəsindən sonrakı dirçəliş bu sahənin də inkişaf etdirilməsini tələb edirdi. Məhz keçən əsrin 1950-60-cı illəri bu dövrə təsadüf edirdi. Atakışi müəllim də bu inkişaf uğrunda mübarizə aparılanın ön surlarında idi. Böyük şairimiz Rəsul Rza demişkən:

Mübarizə bu gün də var, yarın da, Mən də onun ön surlarında.

Qaradağ Tikinti Materialları Kombinatında hələ birinci dəfə işləyərək (sonradan başqa müəssisədə o, yenə də buraya qayıtılacaq, ancaq bu dəfə direktor qismində) Atakışi müəllim çoxsaylı sənədləşdirici təklifləri, istehsalın təşkilində yeni metod və texnologiyaların tətbiqi sahəsində artıq püxtələşmiş istehsal komandiri kimi özünü tanıtmışdı. Bu özünü təsdiq Tikinti Materialları Sənayesi Nazirliyinin diqqət mərkəzində idi. Çox çəkmədi ki, Atakışi müəllim 1967-ci ilin fevralında Güz-dək Tikinti Materialları Kombinatına direktor vəzifəsinə təyin edildi. Qısa müddətdə geridə qalan bu müəssisə Atakışi müəllimin rəhbərliyi dövründə plan səviyyəsinə çıxdı və geriliyin daşını atdı. Daş istehsal müəssisələrinin flaqmanı olan Qaradağ Tikinti Materialları Kombi-natı isə yerində sayır, planın öhdəsindən gələ bilmir, təcrübəli və peşəkar mütəxəssislər rayonda yeni açılan müəssisələrə üz tuturdular. Belə kritik vəziyyətdə - 1968-ci ilin martında Nazirliyin təklifi ilə Atakışi müəllim öz əvvəlki doğma kollektivinə direktor təyin edildi. Kollektivdə yeni canlanma başlandı, elə bil, ona ikinci nəfəs verildi. Bu ikinci nəfəs kollektivi dirçəldi, özü də birdəfəlik.

Atakışi müəllimin fasiləsiz olaraq 13 il kombinatda direktor işləməsi burda əsl intibah dövrü oldu. Müəssisədə əmək intizamı möhkəmləndirildi, daşqədən sahələrin rəislərinin məsuliyyəti yüksəldildi, Atakışi müəllimin təklifi ilə kompleks mexanikləşdirilmənin tətbiqi nəticəsində birnövbəli iş rejimi ləğv olundu və ikinəvbəli oldu. Kombinatda Gülbəxt sahəsində üzvlük tavanlar və bloklar istehsalına başlanıldı, daş yüklənməsi prosesləri tamamilə mexanikləşdirildi, bir çox itxira və sənədləşdirici təkliflər istehsalatda tətbiq olundu. Bu da ildə 40 milyon ədəd əvazinə sonrakı illərdə 63,5 milyon ədəd mişar daşının kəsil-məsi üçün zəmin yaratdı.

Müəssisənin iqtisadi göstəricilərinin yüksəlməsi işçilərin həyat şəraitinin yaxşılaş-masına, yeni infrastruktur obyektlərinin yaranmasına səbəb oldu. İşçilər üçün müasir tipli yeməcxana, maşinistlərə pulsuz mineral su paylanması təşkil olunmuş, ilk növbədə 25 min baş quşçuluq, 500 baş qoyunçuluq və 200 baş donuzçuluq yardımçı təsərrüfatı yaradılmışdı, əmək haqqı və mükafatlar isə durmadan artırdı. Kombinat işçilərinin böyük əksəriyyətinin yaşadığı Qızılbaş qəsəbəsi (keçmiş Noviy Trest, Qızılbaş adı da qəsəbəyə Atakışi müəllimin təşəbbüsü ilə verilmişdir) ildən-ilə abadlaşır və gözəlləşirdi. Qəsəbədə

400 yerlik Mədəniyyət Evi, yeni məktəb, uşaq bağçası, 880 nəfərlik texniki-peşə məktəbi, ambulatoriya, hündürmərtəbəli evlər və digər sosial, mədəni-maişət obyektləri inşa olundu. Hətta 1975-ci ildə Qızılbaş qəsəbəsi abadlaşdırma və yaşıllaşdırma işlərinə görə Bakı şəhəri qəsəbələri arasında I yeri tutmuşdu. 1951-ci ildə yaranmış Qaradağ Tikinti Materi-alların Kombinatu 1968-ci ilə qədər - Atakışi müəllim bu kombinatda direktor təyin olunana qədər - cəmi 3 dəfə dövlət planını yerinə yetir-mişdi. Tam məsuliyyət hissi ilə demək istəyirəm ki, Atakışi müəllimin peşəkarlığı, işə yaradıcı münasibəti, elmi əsaslara söykən-məsi, elmə olan qızğın marağı kombinatın 4 nəfərlik işçisinin gələcəkdə elmi sahəyə üz tut-masına səbəb oldu, təşəbbüskarlığı və ən əsası onun kollektivə, kollektivin ona güvən-məsi nəticəsində kombinat 1972-1985-ci illərdə hər il plan və öhdəlikləri yerinə yetirmiş, 10 dəfə SSRİ Tikinti Materialları Sənayesi Nazirliyi və sahə Həmkarları İttifaqının Keçici Qur-ması bayraqlarına layiq görülmüşdü. İttifaq Nazirliyinin təşəbbüsü ilə kombinatda "Qa-baqçılıq təcrübə məktəbi" yaradılmışdı, keçmiş SSRİ-nin bütün tikinti materialları kombinat-larının rəhbər işçiləri burada təcrübə mübadiləsi aparır, istehsalat müşavirələri keçirirdilər. Rayon rəhbərliyi, xüsusilə birinci katib, rəh-mətlik Kamal Abdullayev Atakışi müəllimə işgüzarlığına görə xüsusi rəğbət bəsləyirdi və onu rayon partiyası komitəsinin büro üzvü seç-mişdilər. 1979-cu ildə respublikada yeganə olan Qaradağ sement zavodu istehsal göstəri-cilərinə görə Nazirlik sistemində ən geridə qalan müəssisələr sırasında idi. Müəssisə planları yerinə yetirmədiyindən, rəhbərlik kollektivlə ümumi dil tapa bilmədiyindən müəs-sisə illic vəziyyətinə düşmək üzrə idi.

Təbii ki, belə vəziyyət respublika rəhbərli-yini narahat etməyə bilməzdi. Ölkədə gündən-günə genişlənən tikinti-quruculuq, abadlıq işləri daha çox sement tələb edirdi. Necə de-yərək, sement tikintinin çörəyidir. Bu çörəyə tələbat artsa da, istehsal aşağı düşürdü.

Buna görə də, 1980-ci ilin iyun ayında zavodun rəhbərliyi möhkəmləndirildi və Atakışi müəllim ora direktor təyin edildi. Təyinatdan əvvəl onu Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi, Sov. İKP MK-nın Siyasi bürosu üzvlüyünə namizəd Heydər Əliyev qəbul edib öz dəyərli məsləhət və tövsiyələrini vermişdi. Onun hər bir məslə-həti Atakışi müəllimin fəaliyyətinin əsas leyt-motivi oldu. Böyük təcrübəyə malik, insanlarla işləməyin sərraflı olan Atakışi elə ilk günlərdən bu nəhəng kollektivdə özünü tapdı, necə deyirlər, istehsalın içinə girdi, bütün mövcud problemlərə tanış oldu və öz əla-mində onların həlli yolları üçün çarələr aradı. Fəaliyyət göstərdiyi 30 il ərzində zavoda öz istehsal gücünə çatmaq - ildə 1 milyon 450 min ton sement istehsal etmək heç vaxt nəsib olmamışdı. Təzə direktor isə bu zirvəni fəth et-məyi qarşısına məqsəd qoysa da, çoxsaylı texniki problemlər, xammal çatışmazlığı ilk vaxtlarda ona bu istəyini nail olmağa imkan vermədi. Lakin o, ruhdan düşmədi və var qüvvəsilə zavodun əsas istehsal sahələrinin rekonstruksiyasına girişdi. Zavodun işinin Heydər Əliyevin nəzarətində olduğunu yaxşı bilən respublikanın əlaqədar rəhbər təşkilat-ları da bu sahəyə öz köməklərini əsirgənmirdilər. Çox çəkmədi ki, zavod plan tapşırıqlarının və öhdəliklərin öhdəsindən uğurla gəlməyə başladı. İstehsalatla yanaşı sosial sfera da inkişaf etməyə başladı, sementçilər üçün yeni yaşayış evlərinin tikintisinin həcmi artdı, çox-profilili böyük yardımçı sahə təşkil olundu ki, bu da işçilərə güzəştli sərflərə ərzaq məhsul-ları reallaşdırmağa imkan verdi. Faktiki olaraq zavodun balansında olan Sahil qəsəbəsinin xarici görkəmi dəyişdirildi, ona yeni sosial, mədəni-maişət obyektləri təzə görkəm verdi.

İttifaq Nazirliyi də Heydər Əliyevin böyük nüfuzu sayəsində Qaradağ sement zavodu ilə dərinləndirən maraqların, zəruri köməklik göstə-rirdi. Ancaq respublikanın sementə olan tələ-batını zavodun istehsal gücü ödəmək iqtidarında deyildi. Zavodun istehsal gücün-nün təxminən 2 dəfə artırmaq zərurəti priori-tet məsələ kimi gündəmdə dururdu. Çünki, hələ 1980-ci ildə Mərkəzi Komitənin büro-sunda -Atakışi müəllim Qaradağ sement zavod-unun direktoru vəzifəsinə təyin olunarkən, bürünün qərarında Heydər Əliyevin təklifi ilə yazılmışdı ki "Azərbaycan Tikinti Materialları

Sənayesi Nazirliyinə və yeni təyin olunmuş di-rektör Atakışi Quliyevə tapşırılsın ki, 1985-ci ilə qədər Qaradağ Sement Zavodunun yenidən qurulmasına və istehsal gücünün də 2 dəfə (2600 min ton) artırılmasına nail olmaq üçün SSRİ Tikinti Materialları Sənayesi Nazirliyinin qarşısına məsələ qaldırılıb, vəsait ayrılmasına çalışınsınlar və buna nail olsunlar".

İndi zavodda vəziyyət yaxşılaşdığı üçün istehsal gücünü 2600 min tona çatdırmaq barədə məsələ qaldırmağın vaxtı idi və Atakışi müəllim İttifaq Nazirliyinə müraciət etdi. Çox çətinliklərdən sonra (bu məsələdə erməni məkrliyi də özünü büruzə verdi) SSRİ Dövlət Plan Komitəsinin sədri, Heydər Əliyevin yaxın dostu, Azərbaycana xüsusi rəğbəti olan həmyerlimiz Nikolay Konstantinoviç Baybakovun köməkliliylə bu məsələ öz müsbət həllini tapdı. Vəsait ayrıldı, zavodda yenidənqurma işləri başlandı. Təəssüf ki, Atakışi müəllimin başqa - daha yüksək vəzifəyə təyinatı və 80-ci illərin ikinci yansının məlum hadisələri bu taleyüklü məsələni başa çatdırmağa imkan vermədi.

1985-ci ilin martında Atakışi müəllim Qa-radağ Rayon Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri seçildi və sement zavodu ilə bağlı planlarını tam şəkildə bilavasitə özü həyata keçirə bildi. Ancaq bu vəzifədə də Ata-kışi doğma kollektivinə xüsusi münasibət bəsləyir, ona hərtərəfli köməklik göstərirdi.

Yeni vəzifə Atakışi müəllim üçün daha geniş üfqlər açdı. İndi rayonun sosial-iqtisadi inkişafına bilavasitə rəhbərlik edir, yorulmaq bilmədən çalışır. Özü natura etibarli ilə qurub-yaradan, yenilikçi olduğundan rayon partiyası komitəsinin birinci katibi Aleksandr Bolotin onun işgüzarlığına, təcrübəsinə, ilk növbədə işə mənavi təməlinə və səfəliyinə görə hər sahədə ona etibar edir, onunla hesablardı. Cəsarətlə deyə bilərəm ki, bəlkə də Qaradağ rayonu yeganə rayon idi ki, birinci katib Rayon İcraiyyə Komitəsi sədrinin hüquqlarına təcavüz etmir, əksinə, həmişə onu dəstəkləyirdi. Bu illərdə rayon nəhəng tikinti meydançasını xatırladırdı. Təkcə Lökbatan qəsəbəsində 30-a qədər yeni binalar, şahmat məktəbi, ümumtəhsil məktəbi, uşaq bağçaları inşa edildi, iri diametrlı yeni su kəməri çəkildi. Rayonun digər 8 qəsəbəsində də tikinti-quraşdırma, abadlıq işləri geniş vüsət aldı. Bakı Dərin Özüllər Zavodunun tikintisi ilə əlaqədar Sahil qəsəbəsi iki dəfədən artıq böyüdü.

Bütün bu işlərdə Atakışi müəllimin zəhməti, izi vardı. Onun həyat kredosu vicdanla və təmiz işləməklə idi. Buna görə də ev, maşın bölgüsündə, yaşayış evləri üçün torpaq sahələrinin ayrılmasında neqativ hallara yol veril-

mirdi. Aradan 30 ilə qədər müddət keçsə də, rayon sakinləri indi də Atakışi müəllimin "is-polkomluq" dövrünü böyük minnətdarlıqla xatırlayırlar. Bir sözlə, Atakışi müəllim əsl xalq adamı, Allah adamı idi.

Əmək fəaliyyəti dövründə Atakışi müəllim "V.İ.Leninin 100 illiyi" yubiley medalı, "Sərəf nişanı", "Qırmızı Əmək Bayrağı" ordenləri ilə təltif edilmiş, səmərələşdirici təkliflərinə görə 1968-ci ildə SSRİ Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri sərəgisinin Gümtüş Medalına, 1982-ci ildə isə Ulu Öndərin şəxsi təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Respublikasının Əməkdar mühəndisi" adına layiq görülmüşdü.

Ancaq sən saydığını say, gör fələk nə sayır. 1988-ci ildən başlayan hadisələr bütün Azərbaycanda olduğu kimi, Qaradağ rayonuna da öz dağıdıcı təsirini göstərdi. Sovətlərin çökmüşündən sonra Atakışi müəllim 1991-ci ilin noybarından 1992-ci ilin iyuluna kimi yeni struktur olan Rayon İcra Hakimiyyətinin birinci müavini işlədi. Lakin cəbhə hakimiyyətinə Atakışi müəllim kimi gözləniş, təcrübəli, savadlı kadrlar lazım deyildi. Necə deyirlər, kor atn kor nalbən olar. 1992-ci ilin iyun ayının 22-də Atakışi müəllim tutduğu vəzifə-dən kənarlaşdırıldı. Bəli, rayonda 35 illik fəda-kar səmāyin nəticəsi belə qədərbilməzlik oldu...

Sonrakı illərdə Atakışi müəllim "Bakışəhər-tikinti" trestində müdir müavini vəsifəsində çalışmışdır.

Atakışi müəllim xoşbəxt insandır ki, atası-nın arzularının çin olmasına öz köməkliyini göstərmiş - 5 qardaşının ali təhsilli olmasında onun danılmaz xidmətləri olmuşdur. İndi qar-daş Fərman Azərbaycan Respublikasının Əməkdar agronomu, kənd təsərrüfatı elmləri doktoru, professor, Lənkəran Dövlət Universitetinin kafedra müdiridir. Digər qardaşı Nəriman 40 ilə yaxındır ki, Lənkəran şəhər 1 nömrəli musiqi məktəbinin direktoru, Res-publikanın Əməkdar mədəniyyət işçisidir.

Atakışi müəllimin həyatdakı uğurlarına əsas zəmin yaradanlardan biri həyat yoldaşı Tahirə xanımdır ki, hər zaman onun dayağı, çətin günlərinin şəriki olmuşdur. 50 ildən yuxarı müəllimə işləyən Tahirə xanım indi tə-qəddüsdür.

Atakışi müəllimin oğlu Rüfət iqtisad elmləri doktoru, Azərbaycan Texniki Universite-tinin və T. Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetinin professoru, eyni zamanda Azərbaycan Texniki Universitetində kafedra müdiri, Azərbaycan Respublikası Milli Məclis-inin deputatıdır.

Qızı Sevinç yüksək ixtisaslı tarix müəllimi, nəvələri Toğrul, Orxan və Gövhər ali təhsilli

iqtisadçılardır.

Hazırda təqaüddə olsa da Atakışi müəllim fəal həyat tərzi keçirir, öz dəyərli məsləhətləri və tövsiyələri ilə inşaatçıların yaxın dostudur. Gündünlük mütlaliyə qalmayan ağsaqqal keçən il öz həyatından, iş fəaliyyətindən bəhs edən "Daş karyerlərindən keçən ömrüm" adlı kitabını çap etdirmişdir. O, kitabda öz zəngin həyat yolu ilə yanaşı, Azərbaycan ərazisində yerləşən tikinti materiallarının coğrafiyası, yataqları və təbii ehiyatları haqqında ətraflı məlumat verir. Bu kitab tikinti materialları sənayesində çalışanlar üçün stolüstü məlu-mat-sorğu kitabı rolunu oynayıb və oxucular onu böyük həvəslə oxuyurlar.

Bu sətirlərin müəllifi Atakışi müəllimi yaxından tanıyır, 1960-cı ildən başlayaraq bir neçə il onunla çiyin-çiyinə işləmiş, ona yaxın-dan bələd olmuş, sonrakı illərdə də onunla mütəmadi əlaqə saxlamışdır. Məqalənin yazılmasında Atakışi müəllimi yaxşı tanıyan müxtəlif vəzifələrdə işləmiş şəxslərin, Qara-dağ rayon sakinlərinin söhbət və xatirələrindən, o dövrün statistik məlumatlarından istifadə edilmişdir.

Atakışi müəllim deyir ki, "Həyatdakı azru-larımdan birini - Azərbaycanda sement isteh-salının keçən əsrin 80-ci illərinə nisbətən 5 dəfədən çox artmasını görməyi Allah mənə nəsib etmişdir. Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin 2012-ci ilin iyun ayının 10-da və 2014-cü ilin iyul ayının 21-də Qara-dağ rayonunda sement zavodlarının açılışında iştirakı və oradakı nitqləri göstərir ki, bu sahəyə necə diqqət yetirilir və bütün bun-lar mənə yeni həyat stimulu verir. Sement olarsa, tikinti də, abadlıq da, yeni istehsal obyektləri də, rahat mənzillər də, firavanlıq da olacaqdır". Nur cöhrəli, dünyagörmüş ağsaq-qalın bu cümlələrinə onun ürəyindən qopub gələn səmimi sözlər, xoş niyyətlərdir.

Atakışi müəllimin ikinci böyük arzusu doğma Qarabağın erməni işğalından azad ol-masını, ərazi bütövlüyünün təmin olun-masını görməkdir. Ürəyindən keçir ki, vaxtilə Qarabağda, Qubadlıda, digər işğal altındakı rayonlarda olan və bəzilərini yaratdığı tikinti materialları sahələrinə bir də baş çəksin, də-yərli məsləhətləri ilə onların yenidən bərpa-sına kömək etsin.

Xarakter etibarli optimist olan Atakışi müəllim sidq-ürəklə inanır ki, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu xarici və daxili siyasət kursu nəticəsində bu arzusu da tezliklə çin olacaq və ədalət zəfər çalacaqdır. Ağsaqqala arzu edirik ki, bu arzusunda da çatsın və nürani cöhrəsindən şəfəq sevincləri və təbəssüm heç vaxt əskik olmasın.

80 illik yubileyi münasibətilə biz hamımız - Atakışi müəllimi sevnələr, onu ürəkdən təb-rik edir, ona möhkəm can sağlığı, uzun ömür, həyatda xoşbəxtlik, nəvələrinin toylar-ını görmək və tükanməz həyat enerjisi arzu-layırıq.

Arif ƏZİZOV, Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının "Faydalı qazıntı yataqlarının işlənməsi" kafedrasının dosenti, texniki elmlər namizədi.

QLOBALLAŞAN İQTİSADİYYATDA İNNOVATİV İNKİŞAF VƏ VERGİTÜTMƏ MƏSƏLƏLƏRİ

Azərbaycanda innovasiya əsaslı iqtisadiyyatın qurulmasını dövlətimizin apardığı iqtisadi siyasətin əsas prioritetlərindən biri olduğunu deyə bilərik. Sənaye və texnologiyalar parklarının yaradılması istiqamətində görülən işlər, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılması üçün reallaşdırılan tənzimləmə, o cümlədən vergi tənzimlənməsi tədbirləri düşünülmüş və ardıcılıqla aparılan dövlət siyasətinin əlamətləridir.

(əvvəli ötan sayımızda)

Lisenzia ticarətində lisenzi-atlar onlara məxsus sənaye mülkiyyəti obyektlərinin lisenzi-yaları ilə mübadilə apardıqları zaman və ya onların müstəqil istifadəsi əlavə mənfəət gətirə bil-ləcəyi halda cərpaz lisenziyalaş-dırma təbii edildir.

Lisenzia müqavilələrinin istifa-də müddətləri müxtəlifdir. Mənimənilməsi böyük xərclər tələb etməyən lisenziyalar üçün bu müddət 3-7 ildir. Mənimənil-məsinin notifikasi kimi, mənavi aşınması qısa müddətli olan məhsulların lisenziyaları üçün bu müddət 5-7 ildir. Təbiiyi avda-nlıqların tədarükünün uzun müddətləri ilə bağlı olan, böyük xərclər və mənimənilməsi müddəti iki ildən artıq olan li-senzialar üçün bu müddət 7-10 ildir.

Lisenzia müqavilələri ilə yanaşı, texnologiyaların ötürülməsi-nin əsas daşıyıcıları kimi çıxış edən yüksək ixtisaslı mütəxəssis-lər və idarəedici personalı inji-nirinq, frənçayzinq, idarəetmə kontraktları aiddir.

Beynəlxalq injinirinq istehsal, kommersiya və elmi-texniki xar-akterli xidmətlər göstərilməsi üzrə müxtəlif növ fəaliyyət təq-dim edir. İnjinirinq xidmətlərini iki əsas növə bölmək olar:

- ❖ hər hansı texnoloji pro-se-sin hazırlanması ilə bağlı xid-mətlər;
- ❖ məqsədi rentabelli istehsal təmin etmək olan xidmətlər. Bu-

rada alverin predmeti ya layihə-ləşdirmə və tikinti ilə bağlı bütöv xidmətlər kompleksi, ya da bu kompleksin bir neçə hissəsi ola bilər;

- ❖ müəssisənin biznes-pro-se-sələri, həmçinin onun məhsul-larının satışının optimallaşdırılması ilə bağlı fəa-liyyətdir. Beynəlxalq təcrübədə inji-nirinq xidmətlərinin göstərilməsi çox hallarda sifarişçiyə patent-ləşdirilmiş texnoloji qərarlardan, texnoloji proseslərdən və nou-haudan istifadə hüquqlarının verilməsi ilə müşayiət olunur. Qərb ölkələrində bu hərəkətlər "texniki kömək" (technical assi-stance) kimi qiymətləndirilir. Bu cür injinirinq xidmətlərinin gös-tərilməsinə misal olaraq kom-pleks proqram məhsulları, həmçinin konkret biznes-proses-lərin, məsələn, çatdırılma və ya satışın avtomatlaşdırılması ilə bağlı ayrı-ayrı moduluları göstər-mək olar.

Texniki kömək bir qayda ola-raq, baş podratçı və ya texno-logiya sahibi, yaxud da məsləhətçi tərəfindən həyata keçirilir. O, təkcə texnologiyanın ötürülməsindən, ondan istifadə-dən, istismardan və təmirdən deyil, həm də məsləhətçi tərəfin-dən sifarişçinin mütəxəssisləri-nin tədrisi və peşə hazırlığından ibarət ola bilər.

Beynəlxalq təcrübədə frənçayzinq haqqında müqavilələr nəzərəcarpacaq rol oynayıb. Frənçayzinq (ing. franchise - im-tiyaz) kommersiya konsessiyası

müqaviləsinin şərtlərinə müvafiq olaraq həyata keçirilən sahib-karlıq fəaliyyəti məhkəmədir.

Frənçayzinqin bir neçə növü mövcuddur:

- ❖ İstehsal frənçayzinqi: hər hansı məhsulun hazırlanması texnologiyasına malik olan şirkət onu həmin məhsulun müəyyən ərazidə hazırlanması və satılması üçün müştəriyə ötürür. Alkoqolsuz içkilərin istehsalında geniş tətbiq edilir.

- ❖ Əmtəə frənçayzinqi: bu sahədə əməkdaşlıq - müəssisənin və ya firmanın başqa şirkətə müəyyən ərazi hüdudlarında qa-baqçılıq firmanın ticarət markası (əmtəə nişanı) altında əmtəə tə-darük etməsinə nəzərdə tutur.

- ❖ Xidmətlər sahəsində frənçayzinq: mexanizm əmtəə frənçayzinqinə oxşardır. Fərç əməkdaşlıq obyektindən ibarət-dir.

Beynəlxalq frənçayzinqin for-masına görə sadalanan hər üç sövdəninin növündə təqdim edil-mişdir. Beynəlxalq frənçayzinq-dən xüsusilə ABS TMK-ları geniş istifadə edirlər.

Frənçayzinqin yeni forması, o cümlədən onun beynəlxalq vari-antı bilavasitə dilerlər arasında frənçizalardan (güzəştlərin) kom-binasiyalı mübadiləsi olmuşdur. Dilerlərin bu qarşılıqlı əlaqə for-ması, xüsusilə ərzaq məhsulları ilə ticarət və restoran biznesi sa-həsində sürətlə yayılır.

Azərbaycan çərçivəsində əmtəə və xidmətlər dövrüyy-əsində frənçayzinqin münasibətlə-

Yusifov Ceyhun Ramiz oğlu iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, AR Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzi

rinin daha intensiv inkişafı baş verir. İctimai iaşə sistemində, kompyuter sənayesində (məsələn, McDonald's sürətli qida res-toranları şəbəkəsi və IC şirkətinin məhasibatlıq üçün proqramı), parakəndə ticarətdə frənçayzinq münasibətləri inten-siv inkişaf edir.

Texnologiyanın "təmiz" şə-kildə ötürülməsinin özünəməxs-us forması idarəetmə və təşkilat metodlarının ixracıdır. Bu münasibətlərin inkişafı müasir istehsalın səmərəliliyinin təmin edilməsində idarəetmə amilinin rolunun artması ilə bağlıdır. Şirkət-in yerinə yetirdiyi funksiyalar idarəetmə və təşkilatın qabaqçıl metodlarının daşıyıcısı olub, istehsalın idarə edilməsini, o cümlədən istehsalın texniki və injinirinq aspektlərini məsuliyyə-ti, kadrların idarə edilməsini, yerli işçi qüvvəsinin tədrisini, texnika və xammal alınmasını, marketing və maliyyə idarəetmə-sini, o cümlədən borc əməliyyat-ları üzrə müqavilələri özlündə ehtiva edir.

(Davamı var)

Avropanın paytaxtında...

Belçikanın paytaxtını çoxları elə Avropanın paytaxtı adlandırır

Bu dəfə sizə Belçikadan söhbət açacağam. Çoxları ölkənin paytaxtı Brüssel elə Avropanın paytaxtı adlandırılır. Keçmiş və bu günü özündə əks etdirən, bir sıra mühüm beynəlxalq və regional təşkilatların mənzil-qəragahlarının yerləşdiyi Brüssel gözəlliyi, müasirliyi, sədəliyi ilə adını heyran edir.

Qeyd edim ki, Qərbi Avropanın inkişaf etmiş dövlətlərindən biri olan, beynəlxalq münasibətlər sistemində mühüm rol oynayan Belçika Krallığının ərazisi 30,5 min kvadrat kilometr, əhalisi 10 milyon nəfərdən çoxdur.

Siyasi quruluşuna görə, Konstitusiyalı monarxiya hesab olunan Belçikada dövlət başçısı geniş səlahiyyətlərə malik kral olsa da, əslində bütün icraedici hakimiyyət hökumətin əlində cəmlənmişdir. Qanunverici hakimiyyət isə krala və iki palatalı parlamentə məxsusdur.

Əhalisi, əsasən flamanqlardan və valanlardan ibarətdir. Ölkədə yaşayan türklərin sayı isə 500 min nəfərdən çoxdur. Bundan başqa, ərəb əsillilər, Afrika ölkələrindən gələnər də üstünlük təşkil edirlər.

1830-cu ildə Hollandiya əsarətinin devrilməsi nəticəsində müstəqilliyə nail olmuş Belçika həmin il noyabrın 10-da öz istiqbalıyını elan etmişdir.

Ölkənin müstəqil dövlət kimi möhkəmlənməsi və inkişafı isə, əsasən on doqquzuncu əsrin ortalarına təsadüf edir. İkinci dünya müharibəsi illərində Belçika da başqa Avropa dövlətləri kimi, Almanyanın işğalına məruz qalmış, müharibədən sonra isə «Marşal planı» əsasında ABŞ-ın yardımından bəhrələnməklə, öz iqtisadiyyatını yenidən bərpa etmişdir. Belçika 1943-cü ildə

Benilüksün yaradılması təşəbbüslülərindən biri olmuş, 1945-ci ildən BMT-yə, 1949-cu ildən isə NATO-ya üzv qəbul edilmişdir. Hazırda Belçika bütün bu qurumların və eyni zamanda, Avropa İttifaqının fəal üzvüdür.

NATO və Avropa İttifaqı kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların mənzil-qəragahlarının Brüsseldə yerləşməsi bu ölkəyə planetin qlobal məsələlərinin və dünya siyasətinin müəyyənləşdiyi, istiqamətləndiyi mərkəzlərdən biri rolunu oynamağa şərait yaradır. Eyni zamanda, Brüsseldə dünyanın ən nüfuzlu iqtisadi və ticarət təşkilatlarının, bank-maliyyə qurumlarının nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir.

Belçikanın bütün dünyaya geniş informasiya çıxışına malik olması da müstəqil dövlət quruluşu yolunda müxtəlif problemlər ilə üzlənmiş ölkələrin bu dövlətlə qarşılıqlı faydalı əlaqələr qurmasını şərtləndirən əsas amillərdən biridir. Həm də Belçikanın özünün geniş mətbuat-informasiya kanalları, həm də Brüsseldə fəaliyyət göstərən beynəlxalq informasiya mərkəzləri doğruduzgün, faktlara əsaslanan

verən, o qədər də böyük olmayan binalar, evlər qarşılayır. Elə bu evlər Brüsselin özəlliklərindən biridir. Brüssel tramvaylar şəhəri də adlandırmaq olar.

Əhalinin böyük bir hissəsi şəxsi maşınlardan istifadə edir. Paytaxtın əsas nəqliyyat növü isə tramvaydır. Demək olar ki, tramvay xətləri hər gün yoxlanılır, kiçik bir təmirə ehtiyac varsa, təmir edilir. Tramvayların özünə gəlincə, həmkarlarından birinin sözlərini xatırlatmaq istəyirəm: «Belə nəqliyyatda nəinki rahat gedib-gəlmək, kitab oxumaq, hətta yazı da hazırlamaq olar...» Böyüklərə yer vermək problemi ilə, yəqin ki, belçikalılar heç vaxt qarşılaşmayıblar. Çünki buna ehtiyac da yoxdur. Saat dəqiqliyi ilə işləyən nəqliyyatda hamıya əyləşməyə yer tapılır. Tramvaylarda önə bərkidilmiş kiçik stolların üstündə isə tələbələr kitab-dəftər oxuyur, hətta yazırlar da...

Belçikadakı türk varlığı ilə qürur duyursan

Qeyd etdiyim kimi, Belçikada, elə paytaxt Brüsseldə müxtəlif millətlərin nümayəndələri yaşayırlar. Burada kiilsələrlə birlikdə, məsclidlər, müxtəlif dirlərə, tarixə qətlərə aid olan dini yerlər var. Ən maraqlısı odur ki, sən Brüsseldə, Avropa paytaxtında özünü heç də yad hiss etməyəcəksən. Bu gözəl paytaxtın küçələrində hər addımda doğma Anadolu türkcəsi eşidirsən, türkcə yazılı lövhələr, reklamlara rast gəlirsən, türk musiqiləri də öz yerində...

Qardaş Türkiyənin, Kibrisin bayraqları asılmış bir binanın qarşısında ayaq saxlayırıq. Brüsseldəki türk dərəcələrindən biridir. Qardaşlarımız bizi elə qardaş kimi qarşılayırlar. Üzərlərinə çox xeyirxah və məsuliyyətli missiya götürürlər. Zaman-zaman türklərin başına gətirilən faciələri, soyqırımını, ermənilərin vəhşiliyini, onların insanlığa, xüsusən də türklərə qənim kəsildiyini bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq. Elə bu məqsədlə də tarixi sənədlər əsasında müxtəlif dillərdə kitablar, jurnallar nəşr edib bütün dünyaya yayırlar.

(Davamı gələn sayımızda)

Ağanisə Əliqaraçızı
Bakı - İstanbul - Brüssel

Azərbaycanda "Premium Euro-95" markalı benzinin qiyməti artıb

Ölkəyə xaricdən gətirilən və qiyməti bundan əvvəl 93 qəpiyə satı-

lan bu növ yanacaq 4 qəpik artaraq 97 qəpik olub.

"Lukoil Azərbaycan" şirkətindən bildirilib ki, "Premium Euro-95" markalı benzini Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin tövsiyə etdiyi qiymətə uyğun olaraq satır: "Bildiyiniz kimi, bu növ yanacaq sərbəst qiymətlərlə satılır və qiymət 97 qəpik təşkil edib".

"Azpetrol" şirkətindən bildiriblər ki, sözügedən yanacaq markasının qiymətinin artmasına səbəb dünya bazarlarında neftin qiymətinin dəyişməsidir: "Azərbaycanda

yalnız iki şirkət - ARDNŞ və "Azpetrol" "Premium Euro-95" markalı benzinin ölkəyə gətirilməsi ilə məşğuldur. "Azpetrol" adicəkilən benzin markasını Yunanıstandan idxal edir. Dünya bazarında neftin qiymətində baş verən artım "Premium Euro-95" markalı benzinin satış qiymətində təsirinə göstərib".

Qeyd edək ki, Azərbaycanla yənaqəddoldurma məntəqələrində satılan "Premium Euro-95" benzini ölkəyə xaricdən idxal edilir və idxal edilən benzinin qiyməti dövlət tərəfindən tənzimlənir.

Qafqaz Konserv Zavodu 24 saatlıq iş rejiminə keçib

Meyvə-tərəvəz mövsümü ilə əlaqədar fermerlərin tələbatını təmin etmək və məhsul qəbulunu sürətləndirmək üçün hazırda Qafqaz Konserv Zavodu 24 saatlıq iş rejimində fəaliyyət göstərir.

"Zavod gün ərzində təkcə 500 ton pomidor qəbul etmək imkanına malikdir. Bununla belə, müəssisəyə bölgədə fəaliyyət göstərən fermerlər tərəfindən gündəlik 150 ton pomidor təhvil verilir. Bölgənin ha-

zırkı potensialına hesablanmış müəssisə fermerlərdən məhsulu tam həcmdə qəbul etmək gücündədir", - holdinqdən bildirilib.

Hazırda fermerlərdən məhsul qəbulu davam etdirilir.

Qeyd edək ki, "Azersun Holding" MMC tərəfindən yaradılmış Qafqaz Konserv Zavodunda konservlər, tomat pastaları, mürəbbələr, tərəvəz yeməkləri, turşular və kompot çeşidləri istehsal olunur. Yüksək keyfiyyətli məhsul istehsalı üçün

müəssisədə qabaqcıl texnoloji avadanlıqlar quraşdırılmış və müasir laboratoriyalar fəaliyyət göstərir. Hazırda müəssisədə müxtəlif çeşiddə milli markalı məhsullar istehsal edilir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondun tərəfindən zavoda 10 milyon manat həcmində dövlətin güzəştli krediti verilmişdir. Bu kreditlər hesabına yeni istehsal xətləri işə salınmışdır.

"Azərpoçt" internetdə mal sata bilər

"Azərpoçt" üçün yeni bank xidmətlərinin, o cümlədən elektron kommersiya xidmətlərinin göstərilməsi böyük perspektivli görünür". Bunu Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində 2014-cü ilin

6 ayının yekunları ilə bağlı keçirilmiş kollegiya iclasında nazir Əli Abbasov bildirib.

Nazir deyib ki, "Azərpoçt"un inkişafı sürəti, ümumi İKT-nin inkişafından geri qalır. Geriləyin aradan qaldırılması üçün əhəliyə yeni xidmətlər göstərilməlidir.

"Azərpoçt" elektron kommersiya xidmətini tətbiq etməlidir. Mən hər dəfə elektron kommersiya barədə deyirəm, lakin hələ də yaxşı bir kommersiya layihəsi həyata keçirilməyibdir. Sizin (Azərpoçt) alınan maliyyə çatdırmaq imkanınız da var. Elektron ticarət xidmətini gös-

tərən digər şirkətlərdə isə bu üstünlük yoxdur. Onlar hansısa poçt şirkətilə müqavilə bağlamalıdır".

Əli Abbasov qeyd edib ki, bu gün elektron kommersiya sistemində iştirak artsa da, elektron ticarət dövrüvəsi vasitəsilə alıcılara satılan məhsulların həcmi azdır: "Birinci yarım ildə Azərbaycanda internet üzərindən 1,3 milyon manatlıq mal alınıb. Müqayisə üçün bildirim ki, ABŞ-da pərəkəndə satışın 30-35%-i elektron kommersiya vasitəsilə həyata keçirilir. Azərbaycanda isə bu faiz çox cüzdür".

Fermerlərə gübrə 70% güzəştə satılacaq

Azərbaycan hökuməti kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları üçün 5 il müddətinə qüvvədə olacaq subsidiyaların həcmi artırır. Bu barədə qərar rəsmi mətbuatda dərc edilib.

Nazirlər Kabinetinin "Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarına əkin sahəsinin becərilməsində istifadə etdiyi yanacaq və motor yağlarına görə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına yardımın verilməsi Qaydaları" və "Aqrolizinq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarına mineral gübrələrin güzəştə satılması Qay-

daları" haqqında qərarlarına edilən dəyişikliklərə əsasən, hüquqi və fiziki şəxslər subsidiyalar hesabına mineral gübrələr alarkən əvvəlki 50 faiz əvəzinə mineral gübrənin dəyərinin 70 faizi ödəniləcək.

Subsiyaların şamil edildiyi alışıların dəyəri əvvəlki 50 manat əvəzinə 80 manatdan başlayır. Bundan başqa, mineral gübrələrin alışında subsidiyaların verilməsi zamanı 300 kiloqramdan yuxarı hədd ləğv olunur.

Motor yağı və yanacaq alınmasında subsidiyaların həcmi əvvəlki kimi hər hektar əkin sahəsinə görə 40 manat səviyyəsinə qalır.

IDEAL DIZAYN

Daimi tərəfdaşınız

Ofis mebeli və layihələr

- Metal dolablar
- Metal stellaj sistemi
- Metal tumbalar
- Metal seyfələr
- Metal masalar

Tel.: 012 480 37 55
E-mail: office@idealdizayn.az
www.idealdizayn.az

<p>Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin deputatı Siyavuş Novruzova bacısı</p> <p>MƏLƏKNİSƏ XANIMIN</p> <p>vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.</p>	<p>Professor Elşən Hacızadə Rəşad Hacıbalayevə atası</p> <p>ƏVƏZ MÜƏLLİMİN</p> <p>vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.</p>
<p>Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə və komitənin əməkdaşları</p> <p>Rəşad Hacıbalayevə atası</p> <p>ƏVƏZ MÜƏLLİMİN</p> <p>vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.</p>	<p>Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və «İqtisadiyyat» qəzetinin kollektiv Rəşad Hacıbalayevə atası</p> <p>ƏVƏZ MÜƏLLİMİN</p> <p>vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.</p>
<p>Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə və komitənin əməkdaşları</p> <p>Rəşad Hacıbalayevə atası</p> <p>ƏVƏZ MÜƏLLİMİN</p> <p>vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.</p>	<p>Oqtay Orucov və Rafael Gülməmmədov YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin deputatı Siyavuş Novruzova bacısı</p> <p>MƏLƏKNİSƏ XANIMIN</p> <p>vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.</p>

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Təsisçi:
akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor: Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSIYA ŞURASI:
Akif Musayev, Qüdrət Kerimov, Elşən Hacızadə, Elşad Səmədzadə, Müşfiq Atakişiyev, Mirdamət Sadıqov, Mehriban Alışanova, Xan Hüseyin Kazımlı, Məhiş Əhmədov, Şahzadə Əliyev, Amil Məhərrəmov, Rəfiqə Quliyev, Mirqasım Vahabov, Rauf Əliyev, Süleyman Qasımov, Cahangir Qocayev.

Kompyuter
mərkəzinin direktoru:
Oqtay ORUCLU
oktay_oruc@mail.ru

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 3
Redaksiya: 566-09-60
Ünvan şöbə: 514-14-27 (fax)
Mühəssislik: 566-63-08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir.
"İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılım və sənədlənmə, "Zaman-Azar" MMC firmasının mətbəəsində çap edilmişdir.
Lisensiyası: 022201 İndeks: 0355 Tiraj: 3300